

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministraciones: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

SLOVENE

Vojno poročilo št. 735 Živahno letalsko delovanje 28 angleških letal sestreljenih Poziv Angležem

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil javlja: Med našimi akcijami so bili angleški protinapadi odločno odbiti; nasprotnik je imel znatne izgube na ljudeh in gradivu.

Letalski oddelki so izvedli ponovne silovite napade na sovražne postojanke; med številnimi in živahnimi dvoboji so italijanski in nemški lovci sestrelili 26 letal; dve letali so točno zadeli protiletalski topovi naših suhozemskih enot.

Angleški bombniki so to noč napadli mesto Sirakuzo; majhna gmotna škoda, med civilnim prebivalstvom ni bilo žrtev.

Pri zadnjih bojih v Marmariki se je našlo povelje četirje angleške brigade, v katerem je rečeno, da vojnim ujetnikom ne bo dovoljena hrana, pijača in spanje in da jim ne bodo dovolili nikake olajšave, dokler jih ne bo pristojno poveljstvo zaslislalo. Vrhovno italijansko poveljstvo je zato v soglasju z nemškim vrhovnim poveljstvom odredilo, da od 6. junija ob 12 ure naprej angleški častniki in vojaki, ki so bili ujeti pri sedanjih bitkah v Libiji, ne bodo dobili hrane in pijače, dokler ta angleška odredba, ki krši vojne zakone in vsa čuvstva človečnosti, ne bodo preklicana in dokler ta preklic ne bo uradno objavljen ter sproti vrhovnemu italijanskemu poveljstvu.

Rim, 5. junija. AS. »Popolo di Roma« piše: »Dve zadnji vojni poročili o bitki v Marmariki sta vredni posebne omembe. Iz njiju izhaja, da je število ujetih angleških vojakov naraslo že nad 3000 in da se med njimi nabaja tudi poveljnik prve angleške oklepne brigade. Število zajetih ali uničenih topov znaša 135, število tankov 122 in število avtomobilov 200. Prav tako so Angleži izgubili velike količine avtomatskega orožja. Omembe vredno je tudi letalsko delovanje na tem bojišču. Italijanski in nemški lovci so pokazali svoj stari zalet in stare sposobnosti ter so v dveh dneh uničili 25 nasprotnikov letal.« »Popolo di Roma« zaključuje, da ti uspehi sami govore in jih ni treba še posebej razčlenjevati.

Rim, 5. junija. AS. »Azione Coloniale« piše o položaju v Marmariki in pravi, da so po potrjenih številih Angleži izgubili od 26. maja do danes v Marmariki 523 tankov, 5000 ujetnikov, med katerimi je en admiral z dvema brigadnima poveljniki, 520 letal, 400 avtomobilov, 181 topov in velike količine vojnega gradiva. Izgube so torej velike. Število angleških izgubljenih tankov je tako veliko, da bi se dalo z njimi opremiti poldrugo motorizirano divizijo.

Lisbona, 5. junija. AS. Po brzozajavnem poročilu iz Londona pristojni angleški krogi izjavljajo, da nimajo novic o angleški brigadi, obkoljeni od Osnih sil v Marmariki.

Kralj in Cesar odlikoval maršala Mannerheima

Rim, 5. jun. AS. Kralj in Cesar je na predlog Duceja podelil finskemu maršalu Mannerheimu najvišji križec reda savojske hiše. Utemeljitev pravi, da si je finski maršal pridobil velikanske zasluge za organizacijo finske vojske ter za sijajne zmage, ki so jih Finci dosegli pod njegovim vodstvom v boju proti Sovjetom, ki so bili zmerom močnejši po številu in vojnih sredstvih. Odlikovanje bo finskemu maršalu izročil italijanski poslanik v Helsinkiju v spremstvu vojaških opolnomočenec in sicer dan ko bo maršal Mannerheim slavil svoj 75. rojstni dan.

Heidrich, namestnik nemškega protektorja v Pragi, umrl

Berlin, 5. junija. AS. Nemška uradna agencija DNB poroča iz Prage, da je Reinhardt Heidrich, namestnik češkomoravskega protektorja, načelnik nemške varnostne policije in šef policije v protektoratu, umrl večeraj zjutraj za ranami, ki jih je dobil pri nedavnem atentatu.

Heydrich je bil rojen leta 1904 v Halle. Leta 1922 je vstopil v nemško mornarico kot častniški pripravnik. Leta 1928 je postal mornariški poročnik in kmalu zavzel mesto častnika za informacije pri oddelku glavnega štana nemške admiraltete za Baltičsko morje. Takoj nato je Heydrich v Hamburgu vstopil v nacionalno socialistično stranko, potem pa v SS, kar je bil od vrhovnega poveljnika SS-oddelkov, Himmlerja, poklican v njegov glavni stan. Po prevzemu oblasti po nacionalnem socializmu je bil marca 1933 imenovan za načelnika političnega oddelka pri policijskem ravnateljstvu. Naslednje leto je bil imenovan za vodjo tajne državne policije v Berlinu. Dve leti kasneje je postal član Reichstaga, obenem pa tudi svetnik pruske države. Izkazal se je tudi kot lovski talec in se je udeleževal na različnih bojiščih ter si pri tem pridobil odlikovanje železnega križca I. in II. razreda in več drugih hrabrostnih odlikovanj. Od 27. novembra 1941 je bil višji vodja SS in kot tak imenovan za namestnika nemškega protektorja za Češko in Moravsko.

Praga, 5. junija. AS. V zvezi s mrtjo namestnika protektorja za Češko in Moravsko Heydricha se je izvedelo, da je bil Heydrich hudo ranjen z bombo, ki mu jo je atentator vrgel v prsi in trebuh. Te rane, ki so zadele tudi hrbtenico, so se zdale sprva lažje narave in ne smrtonosne. Po prvih dneh so nastopile komplikacije zlasti zaradi neke infekcije, ki so zdravstveno stanje

Napad na Diego Suarez in Sidney

Posebne japonske podmornice sovdrle v pristanišče Diego Suarez na Madagaskarju in v Sidney v Avstraliji — Napad na Aleute in Aljasko — Fučov, glavno mesto Kiangsija padel

Tokio, 5. junija. AS. Glavni cesarski stan objavlja, da so posebne podmornice v sestavi japonske mornarice 31. maja ob zori napadle pomorsko oporišče Diego Suarez na Madagaskarju ter so torpedirale in težko poškodovale angleško potniško ladjo razreda »Queen Elizabeth« (32.600 ton), kakor tudi 5020 tonsko križarko razreda »Arcturion«.

Tokio, 5. junija. AS. Cesarski glavni stan objavlja, da so posebne japonske podmornice vdrle v noči na 31. maj v pristanišče Sidney, kjer so potopile eno sovražno vojno ladjo. Poročilo dodaja, da se tri podmornice s teh operacij niso vrnile.

Buenos Aires, 5. jun. AS. Mornariško ministrstvo Združenih ameriških držav je objavilo, da so japonska letala že drugič napadla mornariško oporišče Dutch Harbour na otokih Aleutih. Po prvih poročilih iz Washingtona se sklepa, da je bil prvi napad zvečer, drugi napad pa sredi noči. Imenovano pristanišče je glavno pomorsko oporišče za ameriško mornarico na skrajnem severnem delu Tihega oceana in tvori nekakšno vez med Aljasko in sibirsko Kamčatko.

Tokio, 5. junija. AS. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da so japonska letala napadla ameriški otok Midway v skupini Havajev.

Tokio, 5. jun. AS. List »Nihi-Nihi« poroča iz bojišča pri Kiangsiju, da je treba vsak hip pričakovati padca važnega oporišča Fučova. Japonske sile napredujejo ob vzhodnem obrežju reke Fuho, ob katerih leži Fučov, in so strle sovražnikov odpor večeraj zjutraj. S tem so se približale na 10 km severno od Fučova in naglo napredujejo proti mestu samemu. Drugi japonski oddelki so predvčerajšnjim dosegli cesto, ki veže Fengšijem s Fučvom in po kateri se je sovražnik preskrboval z orožjem in hrano. Po tridih bojih, ki so trajali štiri ure, so Japonci strli odpor dveh kitajskih divizij. Razen tega so Japonci predvčerajšnjim zasedli več važnih krajev, očistili zavzeto ozemlje in povzročili težke izgube 75 kitajskih divizij. V bojih okoli Fučova, so po japonskih navedbah Kitajci izgubili okoli 2000 moč.

Tokio, 5. junija. AS. Poročajo, da so japonske čete danes zjutraj zasedle Fučov, glavno mesto kitajske province Kiangsi. Fučov je bil zaseden ob 3.10 krajevnege časa, potem ko so japonske čete zlomile zadnji odpor kitajskih branilcev ob reki Fu.

Tokio, 5. junija. AS. Japonski uradni zastopnik Tomokazu Hori je izjavil, da je edina rešitev za obkoljenega in osamljenega Gangkajška ter tiste, ki mu slede, zavest, kako nesmiselna in brez koristi je vsa njegova nadaljnja obramba pred Japonci. Čungking naj že vendar razume, da so vsa upanja na tako zvano zvezo držav ABCD že sploščena bila jalova, zdaj pa je že propadla zloglasna kitajska ofenziva v Birmi, ki je rodila za Čungking še to neugodno posledico, da so Kitajci popolnoma odrezani od Indije.

Lisbona, 5. junija. AS. Poročila iz Čungkinga vedo povedati, da so v kitajsko prestolnico prispele general Stilwell, Bereton in Cheannaut, da bi s Gangkajškom rešili važna strateška vprašanja, ker je kitajski strateški položaj zelo ogrožen.

Stockholm, 5. junija. AS. Iz Washingtona poročajo, da so danes zjutraj številne japonske bojne ladje zapustile svoja oporišča v Tihem morju in da se v Washingtonu zelo boje japonskega pomorskega napada na Aleute.

Tokio, 5. junija. AS. Izvedelo se je, da je poveljnik kitajskega ekspedicijskega zbora v Birmi general Loboing z ostanki 38. kitajske armade pribežal v Indijo, kjer se reorganizira. Poveljnik 5. kitajske armade Tujuming je zbežal v gore okoli Mitkyne, upajoč, da se bo lahko prebil v Junan. Poveljniku 6. armade generalu Kingengu se je posrečilo zbežati v Junan.

Tokio, 5. junija. AS. Iz Čungkinga se je izve-

ranjenčvo poslabšale tako, da je, kakor je znano, v četrtek zjutraj izdihnil.

Kallay obišče Nemčijo

Budimpešta, 5. junija. AS. Madžarski ministrski predsednik in zunanji minister Kallay bo v kratkem odšel v Nemčijo na uradni obisk. Tam se bo sestal s Hitlerjem ter bo imel pogovore z nemškimi državniki. Kallay bo več dni bival v Nemčiji. Novica o tem obisku je zbudila živo doživenje v madžarskih političnih krogih, ki so prepričani, da bo ta obisk nov zgovorni dokaz tesnega vsestranskega sodelovanja med Madžarsko in zavezniškimi silami.

Nemški tisk o pravih angleških namenih

Churchill bi rad uničil Nemčijo — toda stari volk nima več dovolj zob, da bi grizel

Berlin, 5. junija. AS. »Zwölf Uhr Blatte« na kratko komentira zadnje Churchillove izjave o bombnih napadih na nemška mesta in pravi, da nekaj besed angleškega ministrskega predsednika in drugih londonskih politikov ne morejo zakriti pravih namenov te skupine zveri, žejnih krvi. Tako je rekel Churchill: »Če bi lahko iznašel bombo, veliko kakor pomaranča, toda z eksplozivno silo tisoč ton dinamita, bi z enim samim udarcem spreminil v prah celo nemško mesto s cerkvami, šolami in bolnišnicami vred.« Drugi zvesti član te zločinske skupine — piše »Zwölf Uhr Blatte« — je chateburyjski nadškof, ki je izjavil, da je Angleži napadajo nemška mesta, delajo to izključno v korist sovjetskih zaveznikov. V vrsto drugih megafonov z Downing Streeta se je postavil tudi list

delo, da tamkajšnji vojaški in politični krogi s strahom gledajo na bitke, ki so v teku na štirih bojiščih: v pokrajini Čekiang, Kiangsi, Junan in Kanton. Uradni zastopnik čungkiške vojske je priznal, da je postal položaj na bojišču v Čekiangu zelo nevaren. Isti zastopnik je izrazil bojazen, da bi se lahko v doglednem času japonske čete, ki nastopajo v Čekiang, zvezale z onimi, ki prihajajo z juga in japonske čete, ki napredujejo pri Kantonu bi se lahko združile z onimi v Kiangsiju, ki so že za 100 km napredovale proti jugu.

Buenos Aires, 5. junija. AS. Severnoameri-

Slabi sovražni napadi odbiti

Nemško topništvo obstreljevalo Kronstadt — Letalski napad na Sunderland — Nad Rokavsko obalo sestreljenih 10 angleških letal

Hitlerjev glavni stan, 5. jun. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so bili vsi slabi sovražni napadi odbiti. Na tem odseku smo zasedli nekaj ozemlja in zajeli več ujetnikov.

Na srednjem in severnem odseku so bili nemški napadi uspešni. Tukaj nemški oddelki čistijo zasedeno ozemlje. Topništvo je obstreljevalo sovjetsko pristanišče Kronstadt, letalstvo pa je podnevi in ponoči bombardiralo zaledje, železniške proge in sovjetska letališča.

V Severni Afriki so bili vsi angleški protinapadi odbiti. Nemško in italijansko letalstvo je večeraj uničilo 26 nasprotnikov letal.

Pred Tobrukom je neka nemška podmornica napadla neko močno zavarovano ladijsko spremnjo, sestojajo iz treh prevoznih ladij, in je dosegla dva torpedna zadetka.

Na vzhodni angleški obali je bilo zadnje noč napadeno pristanišče in pristaniške naprave v Sunderlandu z razdrilnimi in zažigalnimi bombami.

Nad Rokavsko obalo je angleško letalstvo večeraj v letalskih bojih izgubilo 10 letal.

Pri bojih v Severni Afriki je bilo zaplenjeno povelje četirje angleške brigade, v katerem je rečeno, da ujetnikom ne bo dovoljena niti hrana, niti pijača, niti spanje in druge ugodnosti tako dolgo, dokler jih poveljstvo ne bo zaslislalo. Nemško vrhovno poveljstvo je zato zapovedalo, da od 6. junija opoldne dalje angleški častniki in vojaki, ki so bili v Afriki zajeti in so padli v nemške roke, tako dolgo ne bodo dobili hrane in pijače, dokler to povelje ne bo razveljavljeno in dokler to ne bo sproti nemškemu vrhovnemu poveljstvu.

Berlin, 5. junija. AS. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča, da so zadnje noč nemške čete odbile sovjetski ogledniški oddelke, ki se je iz treh ladij skušal izkrcati na obali Azoveškega morja med Mariupolom in Taganrogom. Isti vojaški krogi poročajo, da so v donški kotlini nemški napadalni oddelki izvedli nenadni napad na sovražne utrjene postojanke ter so zasedli neki strateško važni kraj in še neko drugo utrjeno postojanko. Na osrednjem

še vojaške oblasti so snoči prepovedale oddaje vseh radijskih postaj ob tihomorski obali od Kanade do Mehike.

Tokio, 6. junija. AS. Po poročilih iz južne Kitajske, so Japonci tudi večeraj stalno napredovali v severno smer od Kantona. Zasedli so vsa nasprotnikova oporišča na tem odseku v petih dneh. 3. junija so Japonci zasedli Juntanšu, Hsienhitu in še tri druga oporišča. Mornarica pa je zasedla Čungšingšu, ki leži 10 km zahodno od Juntanšuja in s tem pretrgala plovo po reki Pekiang.

odseku vzhodnega bojišča so se nemški ofenzivni koraki končali z zasedbo novega ozemlja z večimi vami. Sovjeti so hoteli izgubljeno ozemlje s protinapadi zopet osvojiti, pa so bili s težkimi izgubami odbiti.

Berlin, 5. junija. AS. Vojaški krogi poročajo, da je angleško letalstvo v času od 28. do 31. maja zgubilo 70 letal. V istem času so Angleži v Sredozemlju zgubili 53 letal. Nasproti skupno uničenim 123 angleškim letalom v kratkem času štirih dni znašajo nemške izgube le 19 letal.

Zeneva, 5. junija. AS. »Journal de Geneve« zelo malo veruje v možnost angleške letalske fronte proti Nemčiji, ker bi za doseg pomembnejših uspehov morali poslati nad Nemčijo vsaj 300 do 500 letal dnevno. Število angleške letalske proizvodnje bi zato moralo biti naravnost fantastično. Kakor je znano, imajo Angleži visoke izgube letalskega osebja. Razumljivo je, da bi radi Anglosaki vsaj posredno pomagali Rusiji, ki se brani, da bi morala sama prenašati vso težo nemške sile. Za Angleže je zato nujno, da za vsako ceno kažejo, da vsaj nekaj delajo, bodisi s svojimi letalstvom, bodisi z izkrcevalnimi poskusi, čeprav vedo, da je to njihovo početje že v naprej obojeno na neuspeh.

Berlin, 5. jun. AS. V kratkem poročilu osvetljuje »Zwölf Uhr Blatte« Reuterjeve sleparje, ki v tako imenovanem zaključnem poročilu o prvem pomladanskem spopadu na vzhodu verujejo, da so zopet lahko zadovoljili svetovnemu javnemu mnenju. Nemški list zato osvetljuje nekatere teh nesramnih ponaredb. Po Londonu naj bi bilo zdaj očitno, da boljševiki lahko podvzamejo iniciativo, da lahko kljubujejo najtežjemu nemškemu napadu, da sovjetsko letalstvo lahko drži v šahu nemško letalstvo s svojo spremenjeno taktiko in da so sovjetske oklepne divizije že dokazale svojo sposobnost itd. »Zwölf Uhr Blatte« ironično pripominja, da si nemško poveljstvo lahko čestita, ko bo izvedelo, da je sovjetsko poveljstvo zopet podvzelo kako iniciativo, če bo ta takšna, kakor se je pokazalo pri Kerču in Harkovu, ker sta mu bili ti iniciativi zelo dobrodošli. Nemška vojna poročila v celoti potrjujejo »odliko« te nove ruske taktike: skoraj pol milijona ujetnikov, nad 1000 tankov in 610 letal v 12 dneh.

Romunski odgovor Rooseveltu

Bukarešta, 5. jun. AS. Romunska vlada je večeraj zvečer objavila sledeč odgovor na severnoameriško vojno napoved: Rooseveltova odločitev pravi za prav nič ne spreminja na sedanjem političnem in diplomatskem položaju, še manj pa na vojaškem. Romunija je kot član trojnega pakta zmerom spoštovala obveznosti, ki jih je nase prevzela in kot takšna je 22. decembra 1941 izjavila, da se smatra v vojni z Združenimi državami. To, kar so Združene države danes etorile, je prav za prav le preprosta formalnost, katere skrivni nameni pa nas ne zanimajo. Rooseveltova odločitev torej nikakor ne bo mogla spremeniti poteka naše vojne. Na vsak način pa postavljamo sledeča vprašanja: Kakšen bi bil položaj v jugovzhodni Evropi, če Romunija ne bi odgovorila na izzivanja in se ne bi borila tako kakor se je treba boriti proti Rusiji? Pred očmi je treba imeti, da Romunija ne vodi nobene napadalne vojne, temveč se le brani proti boljševiški nevarnosti. Ta vojna se je rodila edino iz izzivanja Sovjetske Zveze. Ali bi Združene države napovedale Rusiji vojno in jo napadle, če bi slednja začela vdirati v Romunijo? Iz Rooseveltove odločitve pa se vidi

jasno edino to, da Združene države branijo boljševizem, namesto da bi branile evropsko omiko. Zgodovina bodočnosti bo znala pravilno oceniti to Rooseveltovo dejanje, prav tako pa bo zgodovina na pravo mesto postavila pomen naše svete vojne.

Hitler pri Mannerheimu

Helsinki, 5. jun. AS. Hitler je z letalom prispeal na Finsko in obiskal maršala Mannerheima. Izrekel mu je voščila in čestitke vsega nemškega naroda za njegov 75. rojstni dan.

Helsinki, 5. jun. AS. Hitlerju, ki je obiskal Finsko za 75. obletnico maršala Mannerheima, je predsednik finske republike predstavil člane finske vlade, predsednika parlamenta in delavske zastopnike. Mannerheim mu je tudi predstavil bivše oficirje, ki so mu prišli čestitati. Hitler je odlikoval maršala Mannerheima z Velikim zlatim križem reda nemškega orla, s katerim je simboliziral enotno usodo finskega in nemškega naroda in njuno bratstvo v orožju. Predsednik finske republike, Hitler, maršal Mannerheim in maršal Keitel so imeli nato prisrčne razgovore.

Berlin, 5. junija. AS. Maršal Göring je poslal maršalu Mannerheimu brzozajavno čestitko k njegovu 75. letnici.

Čiščenje v Srbiji

Belgrad, 5. junija AS. Obiščevalna dela in likvidacija ostankov roparskih oddelkov v orednji Srbiji se neprestano nadaljuje in uspeva, tako da bo med prebivalstvom kmalu spet vzpostavljen red in pravičnost. Zadnje čase sta zlasti pri Jagodini dve veliki skupini izvajali nasilje nad prebivalstvom. Izvedelo se je, da je bila večina članov teh dveh skupin uničena ali zajeta.

Sovjetske spletke proti Turčiji

Ankara, 5. junija. AS. Poročilo sofijskega radia, da je Sovjetska Rusija ponudila Bolgariji Odrin in vzhodno Tracijo, ki zdaj pripadata Turčiji, v zameno za prijateljsko in nenapadno pogodbo med Sovjetsko Rusijo in Bolgarijo, je rodilo med turškimi krogi val ogorčenja. Dobro poučeni politični krogi se še spominjajo, da je dal to sovjetsko ponudbo Bolgariji sovjetski diplomat Sobolev leta 1941.

Visoki Komisar ustoličil novega župana generala Rupnika

Ljubljana, 5. maja.

V torek popoldne je Visoki Komisar v svojem kabinetu sprejel župana dr. Adlešiča in novega ljubljanskega župana generala Rupnika, ki ga je spremljal podžupan dr. comm. Tranchida.

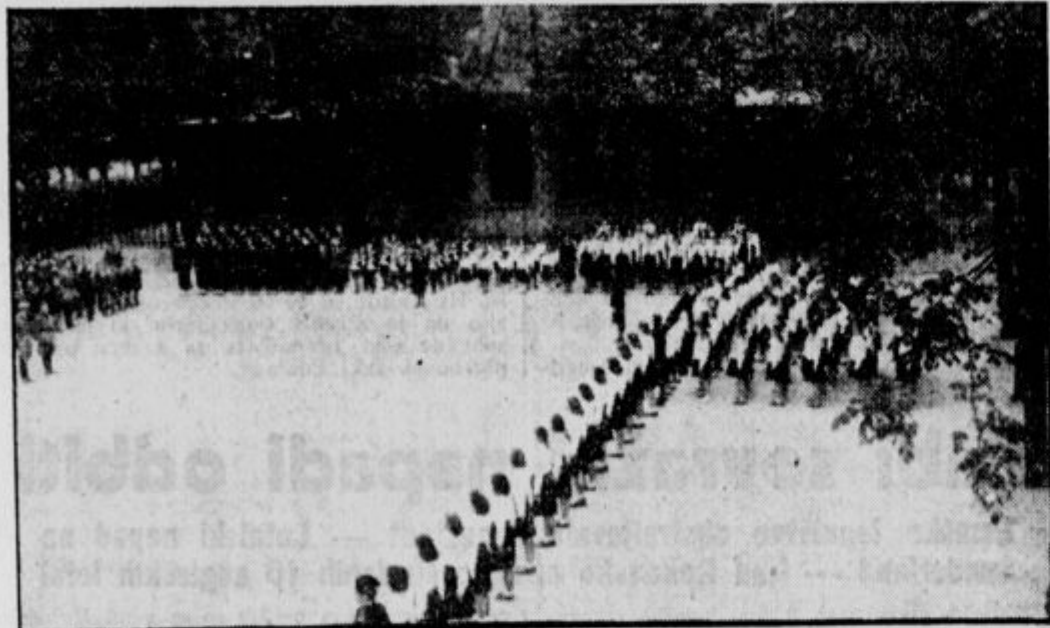
V načelnikovem kabinetu Visokega Komisarja so bili še podprefekt dr. comm. Bissia, podprefektov namestnik dr. comm. David ter kvestor comm. Ravelli.

Visoki Komisar se je znova zahvalil dr. Adlešiču za delo, ki je bilo opravljeno pod njegovim vodstvom v občinski upravi v korist ljubljanskega mesta ter izrazil pozdrav in vo-

ščilo za koristno delo županu generalu Rupniku ter podžupanu dr. comm. Tranchidu.

Dr. Adlešič se je v lepih besedah spomnil takojšnje in blage pomoči, ki sta jo fašistična vlada in Visoki Komisar nudila pri reševanju najvažnejših mestnih vprašanj, zlasti tistih, ki zadevajo prehrano in gradbeno delavnost, ter se naposled zahvalil v svojem imenu in v imenu bivših članov občinskega sveta. V njihovem imenu je izrazil tople pozdrave novemu županu.

General Rupnik se je zahvalil za zaupanje ter Visokemu Komisarju izrazil svoj trdni sklep, da bo deloval v popolnem duhu lojalnosti do vladnih oblasti in v popolno korist ljudstva ter občine, ki je pod njegovo upravo.

Organizirana Italijanska litorska mladina v Ljubljani zbira pred sedežem Poveljstva pričakuje Zveznega Poveljnika.

Delo zdravstvene avtokolone v Ljubljani

Zdravstvena avtokolona, ki so jo oblasti lani ob svojem nastopu uvedle za Ljubljansko pokrajino, more te dni gledati že na dobro leto svojega delovanja v naši pokrajini. Obračun tega dela je nad vse ugoden, saj ni občine v pokrajini, kjer se ne bi ta kolona ustavila in opravljala svoje važne, toda nad vse koristne naloge. V dobrem letu svojega delovanja so zdravniki zdravstvene avtokolone z zaščitnimi cestami pregledali že na deseti- soče bolnikov obeh spolov, vseh starosti, vseh poklicev in slojev. Avtokolono vodi cav. dr. Duce, ima pa naslednje oddelke: interni, otolski (ušesa, grlo, nos), očesni, zobni, rentgenološki in pedološki (za otroške bolezni). Običajno se je avtokolona na deželi ustavljala v krajih, kjer je bila ali kak zdravstveni zavod. Prebivalstvo je povsod kmalu spoznalo važnost te avtokolone ter je povsod z veseljem prihajalo ter iskalo pri zdravnikih te kolone zdravstvene pomoči, nasvetov, zdravil in receptov. Mareško, ki sicer nikoli ne bi šel k zdravniku, se je dal pri zdravniški koloni pregledati in mareško, ki niti vedel ni, da je bolan, je bil o pravem času opozorjen na motnje v zdravju.

Zadnje mesece vrši zdravniška avtokolona enako službo v Ljubljani. Tako je bila zaporedno po več dni na raznih šolah in zavodih za Bežigradom, v Šiški, na Viču, v gluhonemnici, prejšnji mesec pa prvih deset dni v šoli na Grabnu, nato v deškem zavetišču v Mostah ter je zdaj v zavodu na Rakovniku, kjer ostane do 10. t. m. ter bo torej na Rakovniku skupno 20 dni. Nato se bo avtokolona preselila v Lichtenurnov zavod.

Med ljubljanskim prebivalstvom vlada za avtokolono prav tako veliko zanimanje, kakor prej na deželi. Ne samo šolarji, temveč tudi odrasli se v velikem številu zatekajo na vse štiri oddelke te avtokolone ter iščejo zdravstvene pomoči. Težko je reči, na kateri oddelki je največji naval, zdi pa se, da na prav vse. Veliko dela je na primer na otolskem oddelku, kjer zdravnik lažje operacije kar sproti opravlja, na primer operacije mandljev, bezgav, polipov in podobno. Enako vrše tudi drugi oddelki veliko delo, saj mnogi otroci na primer na

zobnem oddelku kar prosijo za popravilo zob, za plombe in tako dalje. Avtokolona skuša ustreči prav vsem. Vsak dan ima po več sto obiskovalcev. Socialno so seveda v večini to iz revnejših slojev, toda pri avtokoloni se ne ozirajo na premoženjsko stanje ter nudijo svojo pomoč prav vsem, brez razlike na premoženjsko stanje obiskovalcev ali njihovih staršev.

V vseh delih mesta, kjer se je dosedaj ta avtokolona ustavila, povsod je ljudstvo izredno zadovoljno s postopanjem zdravnikov in zaščitnih ester avtokolone, ki se res požrtvovalno trudijo za ljudsko zdravje.

Gospodarstvo

Emisija 3% devetletnih bonov

Uradni list v Romi objavlja z dnem 29. maja kr. dekret, ki določa emisijo devetletnih bonov, posebne 3% serije, ki jih je podpisati ob priliki ustanovitve ali zvišanja glavnice delniških družb.

Dekret določa med drugim, da se ti boni ne morejo odtujiti razen v primeru smrti fizičnih oseb ali razdružitve ali fuzije družb, niti ne morejo biti zaseženi niti obremenjeni z hipotekami itd. Potrdila o vpisu teh bonov so prosta vseh taks.

Vse delniške družbe, ki bi se ustanovile po objavi tega dekreta, morajo v 30 dneh po ustanovitvi plačati 30% njih podpisane delniške glavnice. Nadalje morajo delniške družbe, ki zvišujejo glavnice, investirati naslednje vsote v te boni: v primeru zvišanja glavnice z izdajo gratisdelnic ali izpremembe imenske vrednosti delnic v obdobju 50% vrednosti novih delnic ali zvišanja imenske vrednosti in v primeru, če se zvišanje glavnice izvede z vpisom delnic po imenski vrednosti po starih delničarjih ali sploh po vrednosti, ki je nižja kot tržna vrednost, je treba investirati v nove bone 30% zvišanja glavnice, poleg tega

Iz Logatca

Konec šolskih kuhinj

V petindvajsetih osnovnih šolah našega okraja se je s pripravo slovesnosti zaključila zimska oskrba GILL-a. Od 15. decembra do 5. junija, in sicer skozi trdo zimsko dobo je 625 organizirancev iz vseh občin tega okraja dnevno prejelo krožnik juhe, kruh in sadje.

V vsaki šolski kuhinji so se zbrali krajevni zastopniki, pred katerimi se je en član v imenu oskrbovalcev zahvalil Duceju za to obsežno pomoč, ki jo je zapolnil GILL Ljubljanske pokrajine.

Po pozdravu Duceju so se zbrani zastopniki pogovarjali s člani, ki so z žalostjo zapuščali za to leto svoje kuhinje.

Obiranje lipovega cvetja

Ljubljana, 6. junija.

Ker so obiralci lipovega cvetja doslej vsako leto polomili dosti lipovih vej in napravili nepopravljivo škodo na drevmih, je mestna vrtnarija letos zaznamovala s številskimi vse lipe v drevoredu v Dravljah, za velesojom, na Taboru in v Metelkovi ulici, na obeh straneh Ljubljane, Resljeve ceste in nasproti železničarske nabavljalne zadruge na Cesti soske divizije, prav tako pa na sedanji Bleiweisovi ali nekdanji Tyrševi cesti.

Oni, ki si nameravajo za lastno potrebo trgati lipovega cvetja, naj se zglašajo v mestni vrtnariji med 8 in 11 ob delavnikih. Za obiranje bodo plačali primeren znesek ter se s podpisom zavezali, da lip ne bodo poškodovali. Za vsako poškodbo je odgovoren oni, ki prevzame odgovornost s to pisмено obvezo. Kdor bo pa brez takega dovoljenja obiral te lipe, bo kaznovan.

Za obiranje lip v Dravljah se je pa treba zglašati pri poljem čuvaju Antonu Ovnju v Dravljah št. 76.

Ker vsi ljubljanci znajo ceniti korist lipovega cvetja za zdravje, se jih je vsako leto prav veliko prijavilo mestni vrtnariji za dodelitev lipovih dreves. Odkar pa moramo pogrešati druge čaje, lipovo cvetje še mnogo bolj cenimo ter zato tembolj moramo varovati lipe pred poškodbami, da se nam ne posuše. Zato je pa tako dodeljevanje lipovih dreves popolnoma pravilno ter ga bo pohvalila vsa naša razsodna javnost.

pa se ta odstotek zvišuje za 50% skupne vrednosti opeljskih pravil in končno če se emisija izvede z emisijo novih delnic po tekoči vrednosti na trgu v znesku 20% zvišanja glavnice.

Družbe, ki pravočasno tega ne bi izvedle, plačajo 7% zamudnih obresti.

Drobne gospodarske

Vnovčenje delnic Trboveljske v Nemčiji. Kakor znano, je bila lani ustanovljena na Stajerskem Družba za preskrbo Spodnje Stajerske z elektr. energijo, v katero družbo je prešlo vse premoženje in nepremično premoženje Trboveljske premožkopne družbe. Odločitev o dejstvu in višini terjatev do družbe je bila dana državnemu komisariju za trditve nemštva v Mariboru. Po zaključku prenosa vsega premoženja Trboveljske, ki ne nahaja v Južni Stajarski, se je sedaj začela likvidacija terjatev do Trboveljske premožkopne družbe in do družbe za preskrbo Južne Stajerske z energijo. Pooblaščenec komisarija poziva sedaj osebe, ki stanujejo ali navadno prebivajo na nemškem ozemlju vključno protektorat, da predložijo delnice družbe, ki se nahajajo v Nemčiji ali protektoratu, v novovčenje. Vnovčenje se vrši pri Dresdenski banki v Berlinu, pri Länderbanki na Dunaju, pri Creditanstaltu-Bankverein na Dunaju ter pri vseh podružnicah teh denarnih zavodov. Za vsako delnico Trboveljske z imensko vrednostjo 200 din se plača znesek 10 mark. Eventualno še predloženi dividendni kuponi za 1938 in 1939 se posebej vnovčujejo po 0,83 marke za kupom. V kolikor delnice Trboveljske, ki se nahajajo v Nemčiji ali v protektoratu, do konca julija 1942 ne bodo predložene v novovčenje, ne bodo upoštevane pri nadaljnjih ureditvi terjatev do Trboveljske premožkopne družbe in Družbi za preskrbo Južne Stajerske z energijo.

Hrvatska Poštna hranilnica. Hrvatski finančni minister je izdal odredbo, po kateri sme znati največji dvig dnevno 500 kun pri vlogah a vista. Vezane vloge sme Hrvatska Poštna hranilnica sprejemati samo z odpovednim rokom najmanj 6 mesecev.

Iz hrvatskega gospodarstva. Novoustanovljena Sečerača, Zagreb, povišuje glavnico od 50 na 100 milij. kun. — Trdka Filip Deutsch in sinovi je izpremenila naziv v Državna gozdna industrija Turapolje, sedež trdke ostane v Zagrebu. Podjetje upravlja hrvatsko gospodarsko ministvo.

E. I. A. R.

Le principali trasmissioni del mese di giugno 1942-XX

Glavni prenosi v mesecu juniju 1942 XX

OPERE LIRICHE: OPERA DELA:

Dallo Studio di Roma: La Wally di Catalani 6 e 9 giugno
" " " " : Giuletta e Romeo di Zandonai 20 e 23 giugno
Dallo Studio di Torino: La Bohème di Puccini 18 e 16 giugno
" " " " : L'Elixir d'amore di Donizetti 27 e 30 giugno

CONCERTI SINFONICI: SIMFONICI CONCERTI:

Concerto diretto dal Maestro Ildobrande Pizzetti 7 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Antonio Padellaro (pianista: Maria Colia) 10 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Giuseppe Morelli (pianista: Rina Rossi) 12 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Ferrando Previtali (violonista: Gioconda de Vito) 14 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Edmondo de Vecchi 15 giugno
dallo Studio di Torino
Concerto diretto dal Maestro Angelo Questa (pianista: Rina Rossi) 19 giugno
dallo Studio di Torino
Concerto diretto dal Maestro Giuseppe Baroni 21 giugno
dallo Studio di Torino
Concerto diretto dal Maestro Alfredo Casella (violonista: Arturo Bonucci) 22 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Bela De Csillery 24 giugno
dallo Studio di Torino
Concerto diretto dal Maestro Giuseppe Morelli 26 giugno
dallo Studio di Roma
Concerto diretto dal Maestro Emilio Salza 28 giugno
dallo Studio di Torino
Concerto diretto dal Maestro Ildobrande Pizzetti 29 giugno
dallo Studio di Roma

COMEDIE: DRAME:

L'ufficio centrale delle idee di Alfredo Gheri 7 giugno
Un soldato vuole la licenza di Marco Velati 8 giugno
Quell'uomo dal fiero aspetto di Emilio Cagliari 10 giugno
Casa di bambole di Enrico Ibsen 11 giugno
Sincerità di Sante Bresciani Bellini 13 giugno
L'ultimo comando di E. Molca ed U. Quazzolo 14 giugno
I rapaci di Guglielmo Giannini 15 giugno
Mezz'ora di automobile di Enrico Serretta 16 giugno
L'altalena di Alessandro Varaldo 18 giugno
L'amico di Marco Praga 19 giugno
Rosario di Federico De Roberto 22 giugno
Il mito di Armando di Gino Valori 24 giugno
La sala di Rosso di Sen Secondo 25 giugno
Pulcinella di Vittorio Stradella 27 giugno

CONCERTI SERALI DI MUSICA DA CAMERA: VECERNI KONCERTI KOMORNE GLASBE:

Concerto del violoncellista Mario Brunelli 6 giugno - ore 22.10
Concerto del Tr'io Arts di Roma 7 giugno - ore 22.10
Concerto della pianista Pina Pittini 10 giugno - ore 22.10
Concerto del soprano Alba Anzellotti 12 giugno - ore 22.10
Concerto del violoncellista Attilio Ranzato 17 giugno - ore 22.10
Concerto del pianista Augusto D'Ottavio 20 giugno - ore 22.10
Concerto del violinista Alberto Poltronieri 21 giugno - ore 22.10
Concerto del Quartetto di Roma 24 giugno - ore 22.10
Concerto del violinista Enrico Campajola 25 giugno - ore 22.10
Concerto del violinista Arrigo Sarato 28 giugno - ore 22.10

Varstvo drahme. Dne 1. junija se je začelo podpisovanje blagajniških državnih zapiskov v Grčiji. Ob tej priliki je naslovil guverner grške banke na prebivalstvo izjava, iz katere je pomeni, da služijo vpisovanje teh zapiskov predvsem obrambi drahme. Državni dohodki za 1941-1942 so preračunani na 16,5, izdatki na 30,31, za leto 1942-1943 pa znaša proračun dohodkov 16, izdatkov pa 22 milijard drahm. Lani je znašal obrok bankovcev šele 24 milijard, sedaj pa znaša 85,2 milijarde drahm in ga je treba vsekakor znižati, za kar naj služijo vpisi že omenjenih bonov.

Bismarkovo slovo

(Is spominov princea Bülowa.)

Pozneje sta mi Herbert in Bill Bismark zatrjevala, da njun oče kljub očitnemu Viljemovemu zasramovanju ni izgubil nikdar duševnega ravnotežja in dobre volje. Ko so mu pokazali govore, v katerih je cesar z jasnim namigavanjem na starega kancelerja vzklikal, da bo uničil nasprotnike, da je samo en gospodar v Nemčiji, da je to on in da je njegov stari oče sicer imel mnogo izvrstnih moči za ministre, toda v primeru s cesarjem niso bili drugega kot pigmeji in služabniki po volji vladarjevi, se je Bismark zadovoljil s skromno opazko ob robu časopisov: »Sunt pueri pueri, pueri puerilla tractant«.

Ze v Wildbado mi Herbert ni prikril, da njegov oče z zaskrbljenostjo gleda v bodočnost cesarstva in da mu je rekel: »Cesar Viljem kljub vsem donečim besedam hiti v prepad: če pride do katastrofe, upam vsaj, da bo hraber in da bo staval življenje na kocko kakor Friderik Veliki pri Zornu, Hochkirchu in Kunersdorfu; in če bi prišlo do najhujšega, če upora ali revolucije, o da bi se mogel boriti in če treba z orožjem v roki na stopnicah prestola braniti pravice in čast krone!«

Ko sem se vrnil v Bukarešto, je bil kralj Karol zelo vznemirjen zaradi Bismarkovega odhoda. »Kakor veste,« mi je rekel, »sem nesrečo predvideval. Bismarkov odhod je zgodovinski dogodek, ki se kakor vsaka velika stvar lahko tolmači na več načinov. Toda brezobzirnost, s katero je cesar odpravil kancelerja, bo v Nemčiji vzbudila mnogo hrupa in razburjenja, in to še bolj, v kolikor se bo razvedelo, kako se je vse to dogajalo. Način, kako so se znebili največjega državnika vseh narodov in vseh časov, največjega Prusa za Friderikom Velikim, je — med nama povedano — otročji.« Ob tej priliki mi je kralj navedel nekaj podrobnosti, nanašajoče se na nastop vlade Viljema II., o katerih so mu pisali njegovi sorodniki iz Nemčije. Ko je bil njegov oče v agoniji, je tedanji prestolonaslednik Viljem II. zasedel vse dohode k Novi palači s polkom gardnih huzarjev, katerih poveljnik je bil in do katerih je umljivo gojil posebno naklonjenost. Kadarkoli je cesarica Friderika zapustila za trenutek posteljo svojega soproga in stopila k oknu, da bi se odahnila, je videvala rdečo uniforme huzarjev, ki so imeli nalog, nikogar izpustiti iz hiše brez predhodnega pregleda. Do tega odloka je prišlo predvsem zaradi tega, da nesrečna cesarica ne bi mogla poslati kaknega pisma v izemstvo; ob izhodu iz palače cesarica ni smela vzeti s seboj druge pošte in pisem, razen tiste,

ki jo je njen sin že prej pregledal. Nekaj navodil je prestolonaslednik podal tudi glede zdravstva dr. Mackenzieja, kateremu bi bilo treba beg preprediti. Kralj Karol je zatrjeval, da bila prva misel Viljema II., ko je postal cesar, da da aretirati in zapreti tega zdravnika; toda Bismark, ki se je bil neprijetno odmeval na Angležem in diplomatskih težkoč z angleško vlado, ga je pregovoril; prav tako ga je pogosto opominjal, naj se dostojno zdrži nasproti svoji materi. Kralj Karol ni nehal poveljevat krščanske vdanosti in junaštva, ki ga je cesar Friderik pokazal v zadnjem trenutku; dejal je o njem, da je bil »junak in svetnik«. Nasprotno pa je kralj preziral ošabnost Viljema II., ki je takoj po očetovi smrti delal s sabljo ob boku in s krznenim huzarsko čepico v roki materi divje prizore, kar mu brez dvoma ne bo prineslo sreče. Podobno kakor poslanik de Schweinitz je kralj Karol navedel četrtbožjo zapoved in da je od njegove izpolnjevanja odvisna naša zemeljska sreča. Dodal je še zanimivo opombo, da cesarjeva ošabnost z ozirom na starše, prav tako pa na nevažnost in surovost do Bismarke ne izvira iz hudobnosti niti iz naravne trdoščnosti, ampak iz pomanjkanja hladnokrvnosti in samoobvladovanja, kar je značilno za živčne narave.

Junija 1892 so slavili zaroko romunskega prestolonaslednika Ferdinanda Hohenzollerna s starejšo hčerko vojvode edinbourskega. Pred to zaroko je prišlo do neumne ljubzenske zgodbe, v kateri je bodoči romunski kralj pokazal kot človek isto moralno šibkost kakor v svetovni vojni kot kralj. Tajno se je zarokil z ženo-pešnico Heleno Vacaresco, ki je imela vse zmožnosti, da ga zapelje. Kraljica Elizabeta Romunska, ki je tudi psemila pod imenom Carmen Sylva, je oboževala Heleno Vacaresco in neprestano nadlegovala kralja Karla, da bi dovolil poroko. Potem ko je kralj trezno presodil mnenja ministrov in voditeljev strank, je ravnodušno dal princu na izbiro: ali krono ali gospodično Vacaresco? Jokavo je princ Ferdinand odgovoril, da mu je ljubša krona; in tako je bilo pozneje med svetovno vojno omogočeno njemu — Hohenzollernu in pruskemu oficirju, da je izdal svojo nemško domovino.

Ob koncu jeseni 1893 sem se mudil z ženo na Dunaju, na istem Dunaju, kjer je prejšnje leto bival princ Bismark ob priliki poroke sina Herberta z grofico Hoyos. Zvedelo se je, da je takrat cesar Franc Jožef odbil Bismarku sprejem v skladu z željo Viljema II., izraženo v pismu, polnem sovraštva, ki ga je objavila iz revolucije izšla avstrijska vlada. Istočasno je naš poslanik na Dunaju, princ Henrik VII. Renški, dobil od Caprivija ukaz, naj odkloni vsako povabilo na poročno slavnosti.

Midva z ženo sva bila ravno na obisku pri princu Renškem,

ko sem zvedel, da sem imenovan za poslanika v Rimu. Razen moga napredovanja za brigadirja pri kraljevih huzarjih nisem z nobenim imenovanjem imel toliko veselja. Upal sem opraviti v Rimu dobro delo. Ljubil sem Italijo, iz katere diha Mignon, Italija, tolikim Nemcem od Goetheja do Winckelmanna, od Gregorovinske do Dohrnke. Moja žena je bila srečna, da bo spet pri svoji materi, jaz pa sem se čutil naravnost poklicanega — morebiti nisem preveč skromen — za poslanika v Rimu. Drzno in vdan v božjo voljo, kot se mladini spodobi, sem se pripravil na delo v moji novi službi.

Ob mojem imenovanju je prišel k nam na Dunaj Filip Eulenburg res vesel — vsaj mislim — zaradi mojega napredovanja, za katerega pa se moram zahvaliti predvsem Holsteinu; zastavlil je vse svoje sile, samo da bi uspel. Ne zaradi kakšne posebne naklonjenosti do mene, ampak, ker je smatral, da je položaj v Rimu zdaj še bolj pereč kot pred šestimi leti v Bukarešti in ker je bil uverjen, da bom tudi tam postavil celega moža na pravo mesto. Caprivi se ni brigal za diplomatske spremembe. Kar se tiče Marschalla, je bil sovražen mojemu imenovanju, ker je čutil v meni, ki nikdar ni upal, povzpeti se tako visoko, tekmeča za kancersko mesto, kar je sam vroče želel.

Ko sem se poslovil od kralja Karla, mi je rekel, da Rim zame ne more biti drugega kot prehodna postaja in da je trdno prepričan, da bom po petih letih ministrski predsednik. Ločil sem se z žalostjo od tega dobrega in modrega kralja, ki sem mu bil globoko vdan kakor nekoč princu Hohenloheu. Poit sem zapustil Romunijo, kjer sem preživel s svojo ženo šest mirnih in srečnih let. Težko mi je bilo ob slovesu z mogočnimi gozdovi, ki obkrožajo Sinajo; često sem se povzpel na Stino, odkoder se odpira mogočen pogled na dolino Prahova, in več ko enkrat sem šel na Vurfukudor, od koder so nekoč vladali Romuniji in Transilvaniji. Nekoč v septembru sem se celo za stavo dvakrat v istem dnevu popel na Vurfukudor, ni pa bilo vroče, to je res.

Preden sem nastopil novo službeno mesto, sem se šel predstaviti kancelerju in državnemu tajniku v Berlin; ob tej priliki sem zadnjikrat v življenju videl moje dobro in drago mater. Dvakrat zapored je dobila napad paralize, ki jo je pri 82 letih uničil. Ko sem se poslovil od nje, mi je segla v roko in rekla s prosečim pogledom: »Bernard, stopaj po stopinjah našega Gospodale Umrla je 29. januarja 1894 do zadnjega v zavesti, z besedami: »Pridi k meni, Jezus! Pokopali smo jo v Berlinu na pokopališču Dvanajstih apostolov, med mojim očetom in našo edino sestro.

K O N E Q

Gimnazijec M. Turk – nova žrtev partizanov

Šmihel pri Novem mestu, 5. junija.

V nedeljo, dne 31. maja je v jutranjih urah kot žrtev komunističnega terorizma in od morilske krogle omahnil 21 letni gimnazijec Miha Turk, ki je med svojimi tovariši slovel kot vzor slovenskega fanta in dijaka in o katerem so profesorji novomeške gimnazije, na kateri je študiral, imeli le najlepše besede. Pokojni Turk je bil vsa svoja gimnazijska leta vzgleden član Dijaške Marijanske kongregacije in kot član dijaške Katoliške akcije, ves prežet apostolskega duha, ki ga je navajal k neutrudljivemu delu za pridobivanje šmihelskih faranov za dobro in k delu za odstranjanje vsakega zla, ki se je pojavljalo v fari. Tako delo ga je tudi nujno vedlo do pobiranja vseh zlih posledic, ki ga faranemu življenju prinašala vpliv brezbožnega komunizma, n. to je bil njegov dovolj velik greh, da ga je skupina zaslepljenih, komunistov obsodila na smrt in mu v nedeljskih jutranjih urah vprilo staršev, bratov in sestra poglaval v telo morilske krogle ter končala mlado in mnogobojno življenje, ki je bilo zaradi svoje dobrote in plemenitosti sposobno le za dobro in častno in silno odmaknjeno od vsega zla.

Zemske ostanke te najnovejše žrtve čistega

prepričanja in zločinskih organizatorjev, ki hočejo ustrahovati naše ljudstvo, so pretekli tork predpoldne položili na šmihelskem farnem pokopališču k večjemu počitku. Ob pol desetih je žalni sprevod krenil izpred pokopališke domačije v Škrjančah, pred katero je ob asistenci opravil prve pogrebne molitve pokojnikov veroučitelj prof. Franc Kenk. V dolgem sprevodu je stopala šolska mladina, šmihelski farani, vsem na čelu zastopniki farnih verskih organizacij v venci, ki so jih položili mlademu mučencu Katoliške akcije na zgodnji grob. Pred šmihelsko farno cerkvijo je mrtvaški sprevod pričakovala ljudje, med njimi poveljni divizije, brigadni general Ekse. Emilio Coronati, okrajni politični komisar Console Manu-Ricci, častniki, profesorji zbor novomeške gimnazije in ravnatelj I. Dolencem na čelu in dijaki ter dijakine novomeške gimnazije. Vsi ti so se z mrtvaškim sprevodom podali v cerkev, kjer so prisostvovali žalni maši, ki jo je ob asistenci daroval šmihelski župnik g. A. Bergant. Med mašo so pokorniki tovariši-kongreganisti preljeli sv. obhajilo, ki so ga darovali za blagor pokopanih duš. Po končani žalni službi božji in žalnih molitvah je sprevod z navzočimi zastopniki oblasti krenil na farno pokopališče, kjer so mlademu gimnazijcu, žrtvi strašne zaslepljenosti, v slovo spregovorili gimnazijski ravnatelj Ivan Dolenc in dva tovariša dijaka, ki so pokazali na Turkov svetel značaj in na pomen njegove žrtve. Doprinesel jo je za vse tiste, ki blodiijo po poteh, ki vodijo v pogubo in nesrečo.

Naj bi tudi ta mlada žrtev dala bogatega sadu in zaslepljenim odprla oči ter našemu ljudstvu prihranila nadaljnje trpljenje.

Transverzalne ceste in promet skozi Ljubljano

Kmalu se bo ustvarila skozi Ljubljano transverzalna zveza, ki bo omogočila hiter in nemoten promet

Ljubljana, junija.

Pred dobrim mesecem dni smo poročali, da se že letos bližamo ureditvi stare želje Ljubljancev, namreč da bi se ustvarila skozi Ljubljano velika transverzalna cesta, ki ne bi šla skozi središče mesta, temveč bi se ga nekako ognila, vendar pa bi vezala Ljubljano in vse važnejše kraje Ljubljanske pokrajine. Načrt za tako veliko transverzavno cesto je že star, prav tako pa tudi načrt za veliko novo Dolenjsko cesto. Dosedanja Dolenjska cesta je namreč za ves sedanji promet neuporabna ter bi služila kvečjemu za lokalni promet. Pred leti so se pojavili načrti, naj bi se zgradila velika cesta čez Barje. Toda izkazalo se je pri natančnem merjenju in pri preizkušnjah, da bi bilo treba ponekod na Barju položiti kar po 30 m globoke temelje, da bi dospeli do trdne podlage; tako debela je namreč mehka, jezerska naplavinna na Barju. Tako globokih temeljev seveda ni mogoče izkopati, pa tudi ni mogoče graditi ceste na ta način, kakor so gradili pred skoraj 90 leti železnico čez Barje, ko so morali na sicer boljsem zemljišču, kakor bi bilo za cesto primerno, navoziti ogromne vagone kamenja in tako utrditi železniško progo.

Prodrli je tedaj drug načrt, naj bi se zgradila nova Dolenjska cesta vzporedno z dosedanjim Dolenjsko cesto pod Golovcem, ne nekoliko niže. Ta cesta naj bi šla nekako čez vrt gostilničarja Marečeta, čez vrt mestne mitnice, pred poslopjem dolenjskega kolodvora in dalje, torej nekako v sredini med dosedanjim Dolenjsko cesto in pa med dolenjsko železnico. Načrt za to cesto je še danes v veljavi ter ga bodo najbrž v kratkem uresničili.

Prav tako težavno pa je bilo vprašanje transverzalne ceste skozi Ljubljano, ki bi vezala severne in zahodne dovozne ceste v Ljubljano z južnimi in vzhodnimi cestami. Do ustanovitve Ljubljanske pokrajine je bila glavna dovozna cesta za Ljubljano Celovška, oziroma Gosposvetska cesta ter bivša Dunajska, sedaj Bleiweisova cesta. Iz Tristee, oziroma od bivše državne meje, to je od Rakeka, pa je bila in je še glavna dovozna cesta Tržaška cesta. Ta pridobiva prav sedaj na svoji pomembnosti. Med severnimi cestami in zahodno Tržaško cesto je bila pred kakimi osmimi leti ustvarjena naravnost idealna transverzalna zveza, namreč bivša Bleiweisova cesta, sedanjí Korzo Viktorja Emanuela III. Nekdanja precej zapuščena in blatna cesta, čeprav so bile že poprej ob njej lepe vile in palače, kakor vladna palača, Narodni dom, se je v zadnjih letih tako lepo razvila, da jo moramo v resnici šteti za morda najlepšo ljubljansko cesto.

Ljubljana je pred leti razpolagala s tako imenovanim »kaldrminekim fondom«. Ta fond se je pobiral od odstotka dohodkov pri carini ter je bil namenjen tlakovanju tistih cest, ki vodijo do carinarnice. S tem fondom je bilo obnovljenih in tlakovanih več cest v Ljubljani, iz njega je mestna

občina najela tudi posojilo, da je zgradila sedanjo carinarnico s stanovanjsko naselbino ter uredila Vilharjevo cesto ter okoliške ceste in ulice. Tlakovanja je bila tudi bivša Bleiweisova cesta, sedanjí Korzo Viktorja Emanuela III. Med Tržaško in Celovško cesto ter deloma tudi bivšo Dunajsko, sedanjí Bleiweisovo, pa je bila ustvarjena naravnost idealna transverzala. Ves težki tovorni promet, ves avtomobilski promet med Gorenjsko in Notranjko sta se tako ognila lokalnemu prometu v Ljubljani po široki in krasni cesti.

Ostalo pa je še vedno odprto vprašanje transverzalne zveze med temi tremi cestami in Dolenjsko skozi Ljubljano. Niti ozka Prešernova ulica, niti Gregorčičeva ulica, niti Rimeka cesta niso bile za tako zvezo primerne. Ustvariti je bilo treba novo zvezo in to se je posrečilo, ko so zgradili sedanjo Aškerčevo ulico, ki se odcepi od križišč Tržaške

Telovo v Ljubljani

Na slovesen, dostojanstven in notranje poglavljen način je letos Ljubljana slavila praznik Presv. Rešnj. Telesa. Procesije so se vršile po vseh župnih cerkvah v Ljubljani jutraj na praznik, blagoslovi pa so bili pri oltarjih. Povsod so bile župne cerkve nabito polne vernikov, ki so izkazovali čast Presv. Rešnjemu Telesu. Po nekaterih župnih cerkvah so bile ob istem času, kakor v stolnici za duhovščino, tudi molitvene ure, tako, da so bili verniki ponekod združeni v molitvi s svojim škofom in tudi s poglavarjem vse katoliške cerkve, sv. očetom, ki je ob istem času imel z duhovščino večnega mesta molitveno uro. — V stolnici je bila na praznik ob 8 jutraj pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval prevz. škof dr. Gregor Rožman ob asistenci duhovščine. Med sv. mašo je pol Gallusovo mašo pevski zbor pod vodstvom ravnatelja Snoj. Po sv. maši je bila v cerkvi procesija Presv. Rešnjega Telesa. Blagoslovi so bili pri štirih stranskih oltarjih. Lepe telovske procesije se je udeležilo veliko število vernikov, ki so do zadnjega napolnili prostorno stolnico. — Popoldne med 3. in 4. uro je bila v stolnici molitvena ura, h kateri je Prevz. škof povabil vso ljubljansko duhovščino, ki se je res polnoštevilno zbrala.

Duhovščina je prišla k molitvi v liturgični obleki ter je napolnila prednji del cerkve, ostalo cerkev pa verniki. Najprej je imel Prevz. škof krasno in globoko zajeto pridigo, kjer se je pod verskim vidikom dotaknil naših domačih razmer, zlasti prelivanja krvi ter pokazal tudi na povzročitelje. Nato je sledil žalostni del rožnega venca, litanije presv. Imena Jezusovega ter blagoslov. Tako se je ljubljanska duhovščina in z njo mnogo ljubljanskih vernikov odzvalo vabilu sv. očeta k molitveni uri.

ceste in Korza Viktorja Emanuela III. ter vodi mimo poslopja tehnike in Srednjetehtniške šole na Cozovo cesto ter šentjakovski most. Mestna občina je morala ozki del Aškerčeve ulice razširiti ter je morala od posestnikov odkupiti nekaj sveta. Ta Aškerčeva ulica vodi po zgodovinskih tleh nekdanje Emone, ker so pri razširjevanju ulice res našli rimske mozaike in druge najdenine.

Do šentjakobkega mostu je bilo torej za transverzalni promet preskribljeno. Tu pa je transverzala naletela na staro Ljubljano, to je na ozko Florijanško ulico, ki je že tako zabarikadirana s tramvajem, da promet s težkimi tovornimi vozili ni bil več mogoč po njej. Treba je bilo torej misliti le na zvezo čez Prule.

Prule so bile v zadnjih letih lepo modernizirane in razširjene. Cestišče je bilo obnovljeno ter razširjeno za regulacijo Ljubljane, izginila je tudi stara podrtja nekdanjega Marijinega kopališča, ki je tvorilo s sosednim vrtom ozko grlo na Prule; odprta je bila Janežičeva ulica, ki se je razvila v važno prometno zvezo med Prulami in Karloško cesto. Dostop na Prule sam pa je močno oviral do zadnjega nekdanji Virantov vrt, ki je bil do pred kratkim še last Kranjske hranilnice. Ta vrt je bil prvotno namenjen, da postane ljudski park ali otroško igrišče, zakaj ta del mesta je resnično

brez parkov. Razne ovire so bile vedno nasprotno temu načrtu. Sedanjí veliki tovorni promet skozi Ljubljano pa je zahteval, da se del Virantovega vrta umakne v korist cestišča. Tako je ob Trubarjevi ulici padlo že pred mesecem osem metrov visokega zidu tega vrta ter ves zid ob nabrežju. Dostop a šentjakobkega mostu na Prule se je torej pri začetku razširil za osem metrov. Ruševine zidu so še danes tam ter jih bodo morali v kratkem odstraniti ter urediti razširjeno cestišče. S tem bo omogočen drugi del transverzalne, namreč od šentjakobkega mostu čez Prule po Janežičevi cesti na Karloško cesto in na Karloški most, od koder bo imela transverzalka zvezo z Dolenjsko cesto in z lžansko cesto. Po dvoje težkih vozil se bo moglo na tej transverzalki tudi srečevati in izogibati.

Tako bi bilo rešeno vprašanje te transverzalne zveze skozi Ljubljano; ostane pa še vprašanje transverzalne zveze z Zaloško cesto. Zaloška cesta je bila lani temeljito popravljena. Nemogoče pa je uporabiti Sv. Petra cesto kot transverzavno zvezo. Zato morajo teška tovorna vozila, ki vozijo proti Zalogu, s severa in od zahoda okoli mesta za glavno železniško progo ali pa po sedaj prav izvrstni transverzalní cesti — to je od šentjakobkega mostu — po Hradeckega cesti, ki je bila zadnja leta lepo popravljena ter je uporabna tudi za težki promet.

Ljubljana je vedno bolj zasajena s topoli

Ljubljana, 5. junija.

Kdor je kdaj hodil po dolenjskih cestah, tam ob Krki, Temenici in Kolpi, se ni mogel dovolj načuditi lepim, vitkim »drevesom«, topolom. Zakaj je ljudstvo tam zasadilo topole, je težko reči, saj od topolov tisti, ki gleda samo na gmočno korist, nima prave koristi, ker na žagah pač kupujejo smrekov ali hrastov les, bukve so vsaj za drva dobre, vsega tega pa topol ne more nuditi. Les topola ni uporaben za industrijo, sadu topol tudi ne daje, res nič takega ne nudi to čudovito drevo, ki ga toliko vidimo po naših cestah. Tudi senca, ki jo nudi topol, zaostaja za ono, kakor jo nudijo druga drevesa; in vendar ljudstvo ljubi to drevo ter spleta okrog njega čudovite legende. Kjer koli so ta drevesa zasajena, najbolj pogosto ob cestah ali vodah, tam so jih vsadili samo iz enega vzroka: kot okrasno drevo, kot drevo, ki naj daje enolični pokrajini nekaj resnobne poezije, nekaj vzvišenega, nekaj, kar naj ljudi spominja, da ni gmočna korist vse, temveč da veljajo dušne dobrine. In to vitko, visoko v nebo rastoče drevo, kljubujoče viharju in dostojanstveno ponosno, res spominja ljudi na vzvišenejšo, resnobno cilje življenja. Naš pesnik topolov je bil Dragotin Kette, ki je občutil to izvenskdanjo nalogo topolov in jih opeval v več pesmih.

Druga pokrajina, ki je znana po svojih topolih, je Prekmurje. Tam so topoli naravnost značilni za vso pokrajino. Sredi žitnih polj, med travniki in pašniki, se dvigajo in vrste kakor dolge svečane procesije topolovi nasadi. Kdor je bil kdaj v Prekmurju, te slike ne bo nikoli pozabil.

V Ljubljani sami smo do pred nekaj leti kaj slabo poznali topole. Okrasna drevesa po mestih so vedno podvržena modnim muham in tako je vse do zadnjega gospodaril po ljubljanskih drevoredih košati divji kostanj, ki pa ga sedaj že skoraj povsod odpravljajo. Razen košate sence po vlažnih drevoredih kostanj res ne daje drugega. Toda ta senca je za sodobno misleče ljudi že nekako odveč, saj vendar že

Iz gospodarstva

Nemške državne železnice zaznamujejo zaradi povečanja prometa lani povečanje dohodkov od 7.61 na 9.03 milijarde mark. Izdatki pa so narasli od 7.25 na 8.96 milijarde mark. Državna blagajna dobi od pribitka leta 1941 milij. mark, dočim je za 1940 dobila samo 100 milij. mark.

Iz belgrajskega trgovskega registra. Za komisarja pri Britred - J. Hanau v Belgradu in pri ABC, belgrajski trgovski d. d. je postavljen Miroslav Pogorelec. — V Belgradu je ustanovljen srbski Shell, ki ima glavnico 5 milij. din. — Delniška družba za hotelsko industrijo zvišuje glavnico od 3 na 5 milij. din.

Novi kovanci v Srbiji. Srbska narodna banka sporoča, da morajo vse državne in občinske blagajne od 1. junija dalje sprejemati v neomejeni količini nove kovance po 2 din iz cinka, vse ostale osebe pa do zneska 400 din. Prejšnji kovanci po 2, 1, 0.25 din ostanejo še do nadaljnje zakonito plačilno sredstvo na ozemlju, ki je pod komando nemškega vojaškega poveljnika.

Obtok bankovcev v Angliji je v zadnjem tednu maja dosegel 782.5 milij. funtov.

V vsako hišo »Slovenc«!

sveča globoke in tenkosluhne aforizme, pa tudi razglabljanja največ v najdaljšem razgovoru Na obisku. Tu je podnata tragika navdušenega duhovnika Antona, ki je bil urednik in vzgojitelj, pa so ga zaradi njegovih spisov in misli premeštili na samotno faro: zdaj v pogovoru razkriva življenje svoje fare v prerezu nekaj hiš, — podoba je zelo negativna, slabša kakor smo vajeni pri romantičnih opisovalcih naše vasi —, potem pa preide na duhovniški poklic ter njegovo službo, ki včasih lahko postane »barantanje zastopnika tuje zavarovalnice s povračilom in zelo ceneno srečo« (138), če v njem ni globoke vere in ljubezni.

Tu se pokaže duhovnika, ki si je svoj poklic res iskreno izbral in se zaveda njegove odgovornosti, odgovornosti pa tudi za vse, kar kot katoličani imajo, kajti »vse, kar samo imamo, bo šlo v izgubo, ostalo bo to, kar smo!« Zato gre vsa njegova težnja za tem, da vzbudi v človeku najbolj skrite in dobre vrline, kjer naj vladata ves odnos do sveta in človeka samo vera in ljubezen ter zaupanje. In dobrota naj bo glavno orodje duhovnika, ne morda »sovražstvo in zavist, pomanjkanje ljubezni.« Duhovnik, ki ne prinaša blagoslova dobrohotnosti, je najbolj žalostna prikazen v vrstah brezposelnih« (176). Ta njegova vizija duhovniškega poklica, ki kliče le po ljubezni in dobroti, po resničnem duhovništvu, je ena njegovih glavnih tihih borb za novo ceno duhovnika v času, ko »gine sijaj našega duhovništva« (176). »Samo ljubezen še velja.«

Zadnji razgovor je napisan v dramatični obliki in je posvečen pravi ljubezni, ki prenese tudi vse žrtve in odpovedi ter je pripravljena odpustiti vse. To je Nevarna igra, ki je v vseh knjigi najbolj leposlovno obdelana, dočim je ostalo vse bolj esej in razmišljanja na ozadju anekdot in zgodbic ter lastnega doživljanja. Tu pa je postavljen dramatični dialog prav v smislu Potopljenskega sveta ter v marsičem epominja na Maeterlinckove simbolistične pravljice drame. Cajnkari sam je čutil, da to ni prava drama, zato je dal pod-

naslov »pravljica, ki je rahlo podobna dramatični eliki«. Je pa v njej podana velika notranja drama človeka, ki je velik zagrešil (Amanda), pa si v ljubezni želi odpustanja, pa zopet drugega, ki v tako nevarni igri, kakor je ljubezen, slepomiši z neodgovornim krasnorečem (Inocenc), ko pride na preizkušnjo, da naj bi njegova ljubezen odpustila greh Amandi, nima poguma. Njegova ljubezen ni odlašajoča in ni ljubezen, je flirt, ki nima duhovnega ozadja in večnostne cene. Ta kratka scena se prav lahko postavi ob stran Potopljenemu svetu.

Tako so Cajnkarijevi Razgovori po svoji večini duhoviti »pogovori pod lipo« o sodobnih vprašanjih vzgoje, vere in ljubezni, s katerimi je zvezano prvenstveno vprašanje duhovništva in socialnega delovanja, gledano z očmi borca za lepšega človeka, ki naj sledi Kristusu predvsem po poti dobrote in iskrenosti ter ljubezni. Izhodišče njegovim razmišljanjem pa je njegovo lastno doživljanje vzgojitelja in duhovnika in njegova lastna doživljanja, ki jih tu podaja v literarnem slogu, mestoma malce razvlečene konverzacije, toda v bogatih, zgostjenih in izredno duhovitih aforizmi, ki so največja vrednota dela. Osnova njegovega idejnega sveta pa je ekspresionistična duhovnost, gledanje smisla za vsem, kar je samo zunanje in postavljeno za videz (pokrajina, zunanji lišp Cerkev, konservativnost) ter poudarjanje človeške osebnosti veljave, ki naj da novega, iskrenega, ne zlaganega človeka in z njim nov svet. Tega težnja izraz je ta knjiga Razgovorov Stankota Cajnkarija. td.

Tiskarski škrt. V večeršnjem podlistku O rojstnem letu Silvina Sardenka je tiskarski škrt napravil več napak, med katerimi je največja zamena dva dveh vstic, kar precej moti. Tako naj ee v začetku namesto sedanje 7. vrste bere: »Sardenku. Grafenauer na pr. (Kratka zgodovina); — tja postavljena vstica pa bi morala nadomestiti sedanje 7. vstico v 3. stolpcu odpodaj, kjer je napačno pisano ime Sardenko z dvema na.

KULTURNI OBZORNIK

Stanko Cajnkari: Razgovori

Pri Novi založbi je izšla knjiga pogovorov o perečih vprašanjih sodobnega katoliškega, svečeniškega in vzgojnega življenja znanega pisatelja dr. Stanka Cajnkarija, in sicer v leposlovni obliki, to se pravi: v izbrani literarni obliki, ne da bi hoteli biti te stvaritve povesti, pa spet ne esej, temveč nekaj v sredi med obema, kar je svojako tudi drugim njegovim spisom. Tako omenjamo njegov pogovor o ljubezni in Bogu, ki ga je izdal pred leti pri Mohorjevi družbi pod naslovom »Na planinah«, ki tudi ni bil ne novela ne znanstveni spis, temveč kramljanje o skrivnostih in globinah življenjskega občutja ter je v celoti precej pomemben Meškovićev duševni meditacijam, bolj kakor pa polnokrvni zgodbi, kar — verjetno — tudi ni hotela biti. Ta značilnost njegovega literarnega navdihla smo opazili tudi že pri njegovem najbolj znanem delu, dramji »Potopljeni svet«, o kateri smo že takrat napisali, da je bolj novela kakor drama, kajli vse zunanje se izvrši v času med dejanji, na odru pa je dramatično zastren in napet beseden in miselni dvoboj, kresanje dveh tipov v Cerkví, statičnega in dinamičnega do najbolj žgočih isk, ki osvetlijo jejo skrito duhovniško tragedijo in dramo naše duhovne sodobnosti. Njegova knjiga »Očenaš« pa je na drugi strani delo zgolj razmišljajočega duha, globoka premišljanja o skrivnostih in globinah božje molitve, pisane v slogu izredno tenkočutnega in globoko doživljajočega besednega umetnika. In v tej smeri prepletanja fabulističnih in filozofskih esejističnih prvin se gibljejo tudi ti »Razgovori« (str. 218, cena 30 oz. 38 lir), ki so bili svoj čas objavljeni v Mladiki in v Dejanju. Samo en razgovor (Nevarna igra) je tu postavljen privikrat.

Zbirka obsega naslednje razgovore: Moj svet,

Droline novice

Koledar

Sobota, 6. junija: Norbert, škof in ustanovitelj reda; Bertrand Ogilejski, škof; Kandida, eveta žena; Filip, epizodni; Amancij, mučenec.

Nedelja, 7. junija: Robert, opat; Ana Garzia, devica; Pavel, škof in mučenec; Sabinijan mučenec.

Novi grško katoliški škof v Križevcih

Sv. oče papež Pij XII. je imenoval za škofa v Križevcih (za vernike grško katoliškega obreda) msgr. dr. Janka Šimraka, apostolskega administratorja križevske škofije in vseučiliškega profesorja v Zagrebu. Novi škof je tudi med Slovencev, saj je svoj čas rad pogosto zahajal v Slovenijo, kjer ima veliko znanec. Novemu škofu želimo obilo božjega blagoslova pri njegovem delu v korist katoliške Cerkve in zaupane mu črede.

Lovkovi Ančki v spomin!

Cerknica, 4. junija.

Skromna, kakor si vedno bila, si odšla od nas, draga Ančka, tja, kjer vladata blaženost in mir.

Srca so nam zastala, ko je med nas, kakor blisk ob jasnem dnevu, prišla vest, da te ni več. Kako, ali je mogoče? Saj si še v sredo opravljala svoj vsakdanji posel v trgovini. Se si postregla temu in onemu, za enega ali drugega si še imela lepo besedo in smeh. 24 ur po tem pa si obležala negibna. Tvoje telo, posebno zadnja leta od bolezni izmučeno, so položili k počitku.

Ančka, česar nismo mogli verjeti tedaj, ko nam je oznanjal mali zvonček, to verjamejo danes, ko spokojno ležiš v kreti s križcem v rokah. Čvrtje prelepe pomladi krasi tvojo zadnjo posteljo. Kot roža si med rožami, prav kakor pesem poje.

Tvoja smrt, draga Ančka, pa je nam vsem resno svarilo: bodi pripravljen! Ne ure, ne dneva ne vemo, smrt pride hitro in tiho. Tebe, Ančka, je našla pripravljen. Rešila te je hudega trpljenja. Prihrajena ti bo marsikatera težka ura. Umrli si na vigilijo Sv. Rešnjega Telesa, v katerem si našla uteho, moči in tolažbo.

Pomladno cvetje je v bujnem stanju, sonce prijazno greje, ti, Ančka, pa mirno ležiš v beli krti. Marsikatero oko se je orosilo, marsikatero srce bo izrazilo željo in prošnjo k Onemu, ki vse prav vodi in ureja: Daj ji Gospod večni mir, daj da bo njena duša našla prostor tam, kamor je usmerjeno bilo vse njeno življenje. Bodi ji tisočkrat plačnik za vse, kar je dobrega storila! Vsi te bomo, draga Ančka, težko pogrešali. A prepričanje, da si odšla na boljše, nas tolaži. Njega, ki vse premore, pa prosimo, naj ti bo ušmilen sodnik. Ančka, na svidenje nad zvezdami!

Osebnosti

— Poroka. Na Viču se je na praznik sv. Rešnjega Telesa poročil g. dr. Gvido Cadež, hišni zdravnik Leončiča, z gđ. Branko Peterlin, akademičarka iz Ribnice. Bilo srečno!

Velike slike

»Presv. Srca Jezusovega«

za posvetitev družin ali tudi le za okras stanovanja dobite po knjigarnah in papirnicah. Vsaka slika stane le 20 lir.

— Stavbne in progovne delavce v ljudno vabimo na sestanek, ki bo v nedeljo, dne 7. junija 1942 ob 10 dopoldne v veliki dvorani Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22. Na sestanku bo podano poročilo o sklenjenih kolektivnih pogodbah in o delu za njeno izboljšanje. Z ozirom na to je sestanek izredno važen in se ga naj stavbeni in progovni delavci udeležijo v čim večjem številu.

— Za krojaške pomočnike je bila te dni sklenjena nova kolektivna pogodba, ki določa na sedanjem kosovno delo 35% povišek, urne meze pa se gibljejo od 3 do 5 lir. V interesu vseh krojaških pomočnikov je, da se s pogodbo, katere mezdni del je stopil v veljavo dne 1. junija vpoznajo in se zato udeležijo sestanka, ki bo v nedeljo, dne 14. junija 1942 ob 10 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi (Delavska zbornica), I. nadstropje, soba št. 5.

— Lepo vreme na praznik. Na praznik svetega Rešnjega Telesa je bilo lepo vreme. Nekoliko se je sicer oblačilo, toda močna severna sapa, ki je ves dan valovila, je oblake pregnala. Dasi je bilo toplo, vendar je bilo kopanje in sončenje nekoliko neprijetno zaradi vetra. Na praznik jutraj je bila najnižja temperatura +15°, v petek jutraj pa samo +12°C. Na praznik je bila dosežena najvišja dnevna temperatura +24,6°, v sredo +25,8°C. Barometer je na praznik dosegel 769,5 mm, v petek jutraj je barometer kazal 769 mm. Prvi dnevi junija so bili lepi in brez dežja. Bliža se čas košnje. Junij je v vremenu kaj spremenljiv. Leta 1898 je bil junij sicer tople, zaznamoval je le 13 deževnih dni, toda vrstilo so se v Ljubljani in okolici hudi nalivi, kajti padlo je do 217 mm dežja. Dnevna temperatura je bila takrat povprečno okoli +22°C. Lanski pomladanski meseci marec, april in maj so zaznamovali 45 deževnih dni s 4231 mm dežja. Letos je bilo 44 deževnih dni in samo 224 mm dežja.

— Bezeg cvete. Sedaj, ko je odcvetelo sadno drevje in ko pravega pomladanskega cvetja tudi v Ljubljani še skoraj ni več, je na vrsti drugo rastlinje, ki cvete v juniju. Med to spada tudi naš domači bezeg, ki ga ljudje sicer ne spoštujejo tako, kakor zasluži, in ga na vrtovih le nekako trpe. Vendar je bezgov cvet lep, prijeten za oko in prijeten po svojem vonju. Letos je za bezeg kakor nalašč ugodno leto, tako, da se je razcvetel prav vsak grmiček, vsaka veja bezgovega drevja, ki se zdaj košati s svojimi snežno belimi, velikimi kroglicami cvetov. Bezgov cvetje cenijo zlasti gospodinjice in nekoč smo ga radi uživali kot jasnjo jed. Letos pa bomo še bolj cenili bezgove jagode, ki dajejo sveže in posušene izvrsne čaj. Za nekatere ljudi je bezgov čaj celo boljši; kakor pravi ruski čaj, vsaj zdravilnih moči ima gotovo več. Ima pač nekoliko trpek okus, ki ga pa znajo

pametne gospodinjice odpraviti s tem, da stisnejo v tak čaj nekoliko citronove kisline ali pa skuhaajo z jagodami nekaj posušeni jabolčni olupkov ali en, dva krljca. To daje izvrsten čaj, ki primerno oslajen, sodi na vsako mizo. Ko bo bezeg dozorel, se torej slehernemu plača nabirati bezgove jagode in jih shraniti, bodisi za domačo lekarno, bodisi za kuhinjo kot najboljše nadomestilo dragih čajev.

— Pošiljanje zavojev vojakom na bojišči. Višja poštna uprava glavnega vojaškega poveljstva je obvestila starše, odnosno sorodnike vojakov na bojišči, naj v bodoče v zavoj, poslane za vojake, ne dajo jedil in drugih naglo pokvarljivih stvari. Precej časa traja, preden se zavoji dajo na ladjo, po prihodu na cilj pa jih spet spravijo za nekaj časa v skladišča. In tu nastane možnost, da se jestvine v zavojih pokvarijo, vrh tega pa se s plesnijo pokvarijo tudi sosednji zavoji. Zavaljo tega naj pošiljatelji pazijo, da bodo v zavoj, ki ne takšne stvari, ki se ne pokvarijo.

— Načrti za zasajanje in namakanje polj. Višji kmet, svet je on dan zasedal pod predsedstvom kmetijskega ministra. Člani so se bavili z načrti, po katerih bi bilo treba urediti kmetijsko pridelavo, zbiranje kultur za saditev, bonifikacijske načrte, predloge za pogozdovanje golčav in predloge za izboljšanje namakalnih priprav. Z vsemi temi reči se bo bala še prizadeta korporacija. Ti ukrepi naj bi veljali že za leto 1942/43. Posebno poudarjajo potrebo, da se poveča saditev industrijskih rastlin ne le zato, da bi se domača vojna industrija lahko v zadostni meri oskrbela s surovinami, pač pa je treba dobiti tudi nekaj surovin za izvoz v tuje države, da se s tem omogoči izmenjava blaga s tujino.

— Skrivalec bombaža in platna. V Milanu so odkrili, da je imel industrijec Cattaneo Cesare iz Coma velike zaloge bombaža in platna, katerega ne le, da ni prijavil oblasti, kot bi moral, temveč je na skrivaj z njimi trgoval in delal velike dobičke. Pregršil se je tudi s tem, da je visoko prekršil najvišje dovoljene prodajne cene. Izročen je bil izrednemu sodišču za zaščito države, prefekt pa je imenoval podjetju posebnega komisarja, ki bo skrbel, da bo podjetje v redu poslovalo dalje.

— Za povzdigo dalmazijskega ribištva. V komisariatu za ribištvo pri upravi v Zari je bil sestaneh vseh bližnjih ribičev in lastnikov motornih ribiških čolnov. Zastopniki oblasti so jim razložili svoje načrte glede ureditve ribolova in povečanja števila čolnov. Obenem so sklenili, da bodo morali biti vsi ribiči vključeni v posebni zadrugi, ki bo poskrbela za to, da bodo vse ribe naglo odpremljene na bližnje trge, zlasti pa na zarski trg.

— Mati in otrok padla z okna. 21letna Crescenzia Di Dinato iz Rima je sedela z otrokom v naročju na okenski polici. Nenadoma pa je izgubila ravnotežje in telebnila z otrokom vred v globino. Padeč je bil tako hud, da se je 14mesečni otrok na mestu ubil, mati pa je nekaj ur kasneje podlegla poškodbam v bolnišnici.

— Znižanje cen gledaliških in kinematografskih vstopnic čez polje. Zveza lastnikov gledališč in kinematografov je sklenila znižati za čas od 8. junija pa do 15. septembra cene vsem vstopnicam, ki veljajo več kakor eno lito. Za boljše kinematografe velja, da bodo morali znižati vstopnice za 20%, gledališča pa za 10%. Za manjše kinematografe in za manjša gledališča pa se odreja 10% znižanje. Obenem je bilo sklenjeno, da se morajo gledališča in kinematografi v poletni sezoni zapreti najkasneje do polnoči. Te sklepe je ministrstvo za ljudsko kulturo odobrilo.

Ljubljana

— Mnogi še ne vedo, da se v cerkvi Marije Pomladnice na Rakovniku že več mesecev opravlja Baragova mašina devetdnevna. Devet zaporednih sv. maš pri Marijinem oltarju se daje v ta namen. Svoje prošnje in molitve združujemo s prošnjami našega svetniškega rojaka škofa Friderika Barage. Člani Baragove zveze, pa tudi vsi drugi Baragovi prijatelji, udeležite se radi teh sv. maš, ki se dajejo od sobote naprej vsak dan ob pol 7.

— Lanski in predlanski cepljenje proti davici se odraža že tudi v statistiki ljubljanskega mestnega fizikata, še bolj pa seveda potrjuje svetovna statistika, da cepljenje prav učinkovito varuje mladino pred to nevarno boleznijo. Lahko rečemo, da je pri otrokih, ki so cepljeni proti davici, ta bolezen skoraj izjemna ter tudi ni tako nevarna, če se pojavi. Zato pa naj neznatna reakcija po cepljenju staršev nikakor ne plaši ter naj ne iščejo opravičil, da ne bi dali otrok cepiti o pravem času. Kakor je znano, bo mestni fizikat od ponedeljka do sobote, torej od 8. do 13. junija spet cepil ljubljansko mladino zoper davico po vseh okrajih mesta, drugič bodo pa starši prinesli in pripeljali svoje otroke k cepljenju od 22. do 27. t. m. Tisti starši pa, ki morda ne skrbijo za zdravje svojih otrok ter bi neopravičeno svoje otroke odtegnili temu obveznemu cepljenju, bodo pa po določitih naredbah morali plačati globo do 1000 lir. Razpored cepjenja bo seveda o pravem času objavljen v dnevnikih.

— Nevaren ogenj za Bežigradom. Za nekdanjo emonistično za Bežigradom je zadnja leta zrastle lična naselbina vil in prijaznih stanovanjskih hiš ob Lužiško-srbski ulici. Ta naselbina sredi vrtov in obdelanega polja bi na praznik kmalu postala žrtev nevarnega požara, ki pa je bil na srečo kmalu opažen ter so požrtvovalni gasilci, tako poklicni, kakor oni od stalne italijanske gasilske straže, mogli tako ob pravem času omejiti in zadušiti nevaren ogenj. Ogenj je nastal v podstrešju enonadstropne stanovanjske vile g. Albina Weniga, železniškega uradnika iz Ljubljane. Stranka, ki stanuje v podstrešnem stanovanju, je pustila zaboj z žerjavico v kuhinji. Kos se tleče žerjavice je padel iz pepela, nakar se je vnela lesena predelna stena. Ljudje so ogenj kmalu opazili in iz Majcnove kavarne na Bleiweisovi cesti je g. Zarko Zalokar telefoniiral po poklicne gasilce. Ti so pod vodstvom g. Rozmana takoj prihitali z motorno brizgalno, sledili pa so jim prav tako z motorko gasilci stalne straže. Čeprav so imeli gasilci pripravljeni dve motorki, od teh je stalna straža že pripravila za vsak slučaj cevi k hidrantu, so vendar gasilci na hitrejši način pogasil požar. Razdrli so namreč leseno predelno steno ter razkrili strešni stol, ki se je tudi že vnel. Goreče podstrešje so gasilci pogasili z ročnimi brizgalnicami in z vodnim curkom iz

cevi pri vodnem petelinu. Tako so preprečili še večjo škodo, ker bi curki iz motornih brizgal namreč škodovali tudi stavbi. Kljub temu trpi lastnik vile še vedno okoli 15.000 lir škode. Vse gašenje je trajalo okoli 3 četrt ure. Gosilci zaslužijo zaradi svoje požrtvovalnosti in izvežbanosti v resnici vse priznanje.

— Namesto olja — voda. Na okrožnem sodišču ljubljanskem je mnogo razprav proti verižniškim sleparjem, ki nelegalno trgujejo z najrazličnejšimi živili, posebno z oljem, moko, sladkorjem in mastjo. Brezvestni sleparji iščejo svoje žrtve v prvi vrsti med lahkovernimi in neizkušenimi ljudmi, ki so si dali na stran prihranke in skušajo sedaj kupiti kak priboljšek. Trije taki verižniki so se spravili na trgovino z oljem. Okrog so ponujali v malih kantah po 5 do 10 litrov dobrega namiznega olja. Prodali so ga 4 osebam 30 litrov za 775 lir. Namesto pravega olja pa so verižniki ljudem v kantah dobavljali vodo, le na vrhu je bila mala plast olja, kajti znano je, da se olje drži nad vodo. Nato so začeli slepariti s slanino kar na debelo in so ljudi ogoledovali za okoli 2100 lir. Proti njim je bila te dni pred kazenskim senatom prva glavna razprava, a preložena, da se izvedejo novi dokazi in izpopolnijo preiskava. Obtoženci Ižanec Strumbelj, Jože Perhaj in Janez Matjašič se nahajajo v sodniških zaporih.

— Osirotela družina brez vseh sredstev prosi ušmijena srca za pomoč. Uboga mati nikakor ne more z delom preživljati svojih otrok, ker ima najmanjša punčka šele 5 mesecev. Veak najmanjši kakršen koli dar iz prijaznosti eprejema uprava »Slovenca«.

Naznanila

GLEDALISCE. Drama: Sobota, 6. junija ob 17.30: »Sola za žene«. Red B. — Nedelja, 7. junija ob 17: »Remo in Julija«. Izen. Cene od 15 lir navzdol. — Ponedeljek, 8. junija: Zaprt.

Opera: Sobota, 6. junija ob 17: »La Boheme«. Izen. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Nedelja, 7. junija ob 18: »Carmen«. Izen. Cene od 20 lir navzdol. — Ponedeljek, 8. junija: Zaprt.

RADIO. Sobota, 6. junija. 7.30 Poročila v slovenski — 7.45 Laka glasba. V odmoru (8.00): Napoved časa — 8.15 Poročila v italijanski — 12.15 Koncert kvarteta »Fante na vasi« — 12.40 Na harmoniko igra Avgust Stanek — 13.15 Napoved časa, Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.20 Lepa pesni od večerj in danes. Orkester vodi dirigent Angelini — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijance — 14.45 Poročila v slovenski — 17.15 Nove plošče Cetra — 17.35 Alb. Kerima: Kemija v gospodinjstvu — predavanje v slovenski — 18.30 Poročila v slovenski — 18.45 Veliki — 20. Napoved časa, Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Vojaške pesni — 20.45 Slavnostna otvoritev liričnih prireditev družbe EIAR: A. CATALANI: Wally. V odmorih: Predavanje v slovenski. Zanimivosti v slovenski. Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnice: mr. Leustek, Rešljave cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Viš, Tržaška cesta 47.

POIZVEDOVANJE. Izgubila se je zlata broška z velikim kristalnim kamnom v četrtek popoldne v stolnici ali na poti od stolnice proti Poljanjski cesti. Ker je broška drag spomin, je postel najditelj naprosen, da jo proti nagradi odda v upravo »Slovenca«.

Z Gorenjskega

Glavne ceste na Gorenjskem. Kot glavne ceste v smislu § 13 cestno-prometnega reda veljajo do nadaljnjega naslednje ceste: 1. Korenski prelaz — Kranjska gora — Jesenice — Kranj — državna meja pri Št. Vidu nad Ljubljano z odcepom severno od Radovljice na Bled; 2. Ljubeljski prelaz — Tržič — Duplje — Bistrica; 3. Jezersko — Kokra — Kranj; 4. Državna meja severno od Ljubljane — Črnuče — Domžale — Lukovica — Krašnja — Blagovica — Št. Ožbold do meje okrožja; 5. Državna meja pri Ratečah do Korna.

Gospodarska šola v Kranju. S šolskim letom 1942-43 bo ustanovljena gospodarska šola, na kateri se bo poučevala stenografija, strojepisje, knjigovodstvo, trgovsko dopisovanje in računstvo. Pouk bo trajal dve leti.

V Kropi je umrla posestnica Marija Ažman. Njenega pogreba se je udeležilo veliko ljudi iz Krobe in okolice.

Kuharski tečaj so imeli že drugič na Brdu. Udeležilo se ga je 100 žen in deklet iz Brda in okolice.

Nesreča. V Podgori pri Št. Vidu nad Ljubljano so podirali star kozolec. Trhlo leseno ogrodje pa se je nenadoma zrušilo in pokopalo pod seboj 17 letnega Vinkota Turka. Počila mu je lobanja in je dobil še druge hude poškodbe po životu. Prepeljali so ga v bolnišnico na Golnik.

S Spodnjega Stajerskega

Smrtna žrtev. V mariborski bolnišnici so umrli: Jakob Rokavec, sodar iz Gornje Velke pri Sladki gori, 60 letni čevljarški pomočnik Anton Petrak iz Maribora in 69 letni upokojeni poštni poduradnik Martin Tušar. — V Gleichenbergu je umrl veletrgovec Karel Saria, star 66 let. Njegovo truplo so prepeljali v Maribor.

Poročila sta se v Slovenski Bistrici Martin Pristovnik in Marija Juhart s Tinske gore.

Pogoji za sprejem na učiteljske. Učenci in učence, ki se priključijo za sprejem na učiteljske, morajo zadostiti sledečim pogojem: dober šolski uspeh, povprečno najmanj dobro ali »povoljno«. Kdo ima v nemščini ali računstvu »zadostno«, ne bo sprejet. Organske napake in bolezni izključujejo od sprejema. Biti morajo člani Hitlerjeve mladine ali enakovredne organizacije. Štajersko deželno gledališče bo v nedeljo, 7. junija gostovalo v Celju v Nemškem domu.

Na ruskem bojišču sta padla lovca Jožef Osim in Onton Svenšek, oboja iz Maribora.

Iz Hrvatske

Hrvatske matere pri Poglavniku. V soboto je sprejel Poglavnik skupino hrvatskih mater iz vseh slojev. Na pozdrave, ki so mu jih prinesle ob začetku tedna, posvečenega hrvatskim materam in otrokom, se je Poglavnik zahvalil z daljšim govorom, v katerem je med drugim poudarjal, da je čast matere povzdignjena na višino, katere ji radi njenega vzvišenega poziva tudi pripada.

Poglavnikov glavni stan sporoča, da je na več mestih prišlo na prošnjo upornikov do sporazuma med njimi in hrvatsko vojsko. Sporazum so oboji podpisali. Z njim so se uporniki obvezali, da se vrnejo vsi na svoje domove, kjer bodo uživali iste pravice, kakor ostali državljani. Ostali upornikom pa uporniki, ki so priznali sedaj hrvatsko državno oblast, napovedujejo boj z ostalimi hrvatskimi oboroženimi skupinami. Takšen sporazum so napravili uporniki v krajih od Ključa do Banja Luke in v krajih gorovja Ozren.

Na zadnjem ustaškem zborovanju v Donji Stubici so zborovalcem navdušeno govorili veliki župan dr. Lamešič, kmata Vekoslav Kukolja in Ivan Ferentčak, polkovnik Zvonko Kovčević in šef hrvatske državne propagande dr. Rieger. Vsi govorniki so v svojih izjavah napadali prejšnjo državo.

Hrvatsko prosvetno ministrstvo je izdalo razpis, s katerim opozarja vse učitelje in profesorice, da naj bodo tako v šoli, kakor tudi izven

šole, dostojno oblečene in naj s tem dajejo ostalemu žensstvu, predvse n pa ženski šolski mladini dober zgled.

Številni hrvatski slikarji in kiparji se pripravljajo na veliko razstavo hrvatske slikarske in kiparske umetnosti, ki bo še letos v Nemčiji. Na razstavi bodo hrvatski slikarji in kiparji razstavili 160 slik in 40 plastik.

Hrvatski minister dr. Petrič, ki se v študijske svrhe mudi v Nemčiji, je obiskal tudi več tamošnjih hrvatskih delavskih naselbin.

V Travniku je dopotoval zaradi zranstvenih raziskavanj kustos hrvatskih državnih muzejev dr. Josip Korošec. S svojimi sodelavci bo začel te dni raziskovati stare rimske naselbine pri Travniku in Putičevu. Turške naselbine bo pa raziskoval Derviš Korkut.

V Varaždinu je dopotoval novi veliki župan dr. Simunič.

V Osijeku so ustanovili delavsko čitalnico. V Banju Luki bo dne 13. in 14. junija razstava tamošnjega filatelističnega kluba.

Iz Srbije

»Mladini smo dali v roke kramp in motiko, da skupno s kmetom pridobiva in obdeluje nova polja in doline.« Tako je poudaril v svojem govoru, ki ga je imel pred kratkim na belgradskem radiu, erbski minister za socialno politiko in ljudsko zdravje. Dr. Mijusković je govoril o pomenu nacionalne službe za obnovo Srbije. Med drugim je tudi naglašal, da pomeni preusmeritev v vzgoji mladine, predvsem intelektualne mladine, z discipliniranim in skupnim fizičnim delom glavni motiv za uvedbo nacionalne službe za obnovo Srbije. To je tudi edino močno in rešilno sredstvo, da bodo v Srbiji zrasi novi ljudje. Organizacija bo ves narod zedinila v skupni obvezni disciplini za delo za skupno korist. Minister je končno omenjal tudi glavna dela, ki jih bo izvedla ta organizacija v Srbiji. Poudarjal je, da se že zdaj vidijo lepi rezultati. Tam, kjer je prej raslo grmičevje in bodičevje, uspeva danes že povrtina. Od važnejših javnih del je minister navedel: zgraditev vodovodnih naprav v pocerem okraju, melioracija dela v Posavinji, melioracija ozemlja v okolici Velikega Gradišta, regulacijo Jasenec pri Smederevski Palanki, regulacijo Velikega Luga pri Mladenovcu in regulacijo Jovanovičke reke in Belice.

Usoda Srbije je samo v srbskih rokah. S temi besedami je dal poudarek svojem govoru erbski notranji minister Ačimović, ki se je mudil prejšnji teden v Zajčarju. Na sestanku, ki ga je imel v prostorih tamošnje občine, je pozval vse krajevne vplivnejše može, katerim je tudi poročal o doseganju delu Nediceve vlade, ki se trudi, da Srbom reši to, kar je v danih razmerah rešiti mogoče. Za doseg tega cilja je pa po izjavi ministra Ačimovića brezpogojno potreben red in mir.

Gledališke predstave na prostem. Kakor prejšnja leta bodo erbski gledališki igralci tudi letos vprizorili več predstav na prostem na Kfemegdanu. Dajali bodo predvsem Sremčeve in Petrovičeve komade, Beaumarchaiseve »Figarovo svatbo« in Shakespearjev »Sen kresne noči«.

Ladijska zveza med Belgradom in Smederevom. Prejšnja jugoslovanska rečna plovba je vpoetavila redno ladijsko zvezo med Belgradom in Smederevom.

Nad 200 bačkih Srbov se je pred kratkim zbral v Somborju ter je razpravljalo o vprašanju odločanja z madžarsko vladno stranko. Kakor znano, imajo bački Srbi tudi svojega poslanca v madžarskem parlamentu v osebi svoječasnega podpredsednika biv. jugoslovanske skupščine dr. Koste Popovića.

»Zares, da ne,« se je porogljivo zmrdnil tujec. »Oprostite, kdo pa ste prav za prav?«

»Jaz sem Kužek, tisti odlični Kužek-detektiv! Jaz pa Mišek zasleduje tiste zlikovce, ki krađejo lase in jopice,« se je nič hudega sluteč izdal trapasti Kužek.

Je tudi zadovoljen

»Nerodnej! S svojo nepredvidnostjo ste mi razbili okno. Na vaše stroške bom dal napraviti novo in vam bom zato vsak teden nekaj odiral od zaslužka.«

»Prav hvaležen sem vam za to, gospod ravnatelj! Bom vsaj dalje časa ostal pri vas v službi.«

Turčija je obnovila osebni in blagovni promet z vsemi evropskimi državami

Zaradi vojnih dogodkov je bila Turčija nad leto dni prometno odrezana od kulturnega sveta. Popotni vtisi in doživljaji italijanskega časnikarja pri letošnjem marčnem potovanju iz Sofije v Carigrad

Vrata, ki so bila leto dni zaprta, se bodo dne 31. maja t. l. spet odprla, kar se pravi, da Turčija s tem dnem obnovlja normalne prometne zveze z Evropo, ki so bile leto dni pretrgane zaradi bivših vojnih dogodkov na Balkanu.

Ta dogodek je velikega praktičnega pomena. Tako so obnovljena vsa trgovska pota, vse vožnje glede na tovarni in osebni promet, hkrati pa je to tudi hud udarec za anglosaski svet, ki je hotel Turčijo prikleniti nase, pa mu to ni uspelo.

Za vzpostavitev prometnih zvez z Evropo, je žrtvovala Turčija 8.150.000 turških lir. Od teh je šlo samo za gradnjo porušjenih mostov čez Marico in Vardar 1.280.000 turških lir.

Nazivlje zaprtim vratom Turčije, pa smo v začetku marca t. l. vendarle prišli v Turčijo. Tako piše poseben dopisnik »Gazzetta del Popolo« in smo ko razumeli, zakaj so bila turška vrata zaprta. Povsod smo se našli na sneg in snežne zamete in nikjer ni bilo niti diha kake pomladi.

Ko se je začelo daniti, smo se nekega dne pripeljali v Svilengrad, na zadnjo bolgarsko postajo in tu smo zapustili vlak, ki je imel zvečer dospeti v Sofijo. V Svilengradu smo imeli še dokaj sreče, ker smo dobili avto, da smo mogli nadaljevati vožnjo do konca prehoda čez mejo, kar je bilo še kakih 15 km daleč.

V normalnih časih je tod brzel luksuzni vlak družbe »Orient Express«, ki je v 16 urah prevozil pot iz Sofije do Carigrada. Zdaj se je bilo treba na tej poti prepeljati tudi čez ozek pas, ki pripada Grčiji. Takoj za Svilengradom gre vlak po mostu čez Vardar in nato si že na grških tleh. Nato je treba po mostu pri Pythionu premostiti še Marico, kjer je carinski pregled in si nato slednjič le na pravih turških tleh.

Posledice nerednosti

Popolna nerednost, ena sama zmeda je nastala v prometu po vojni med Bolgari in Grki: vsi mostovi so bili lani porušeni, vse mostove med Svilengradom in Uzunköprüjem na turški strani je dinamič pognal v zrak. Vlaki niso mogli več nikoder voziti in Turčija je zaprla vrata pred Evropo v vojni.

Z avtotaksijem smo se nato pripeljali do meje: Kapu Kale. Cesta se je vila sredi med njivami, ki so bile pokrite še s skorjo zmazlega snega. Tu in tam smo našli na leseno zaporo čez cesto, tu in tam je bila še kje kaka bolgarska zastava. Kakih dve sto korakov dalje smo prispeli spet do lesene zapore čez cesto in nato smo zagledali prvo turško zastavo: rdečo polje in v sredi bel polumesec. Kmalu smo zagledali vse polno poštnih vreč vojnih ujetnikov. Nekaj jih je prišlo iz Bombaya, nekaj iz Adena, pa iz Port Sudana, iz Capetowna in odposlati jih je treba po Rdečem križu v Lozano, ki bo njih vsebino razposlal družinam in svojem. Druga skupina vreč je prispela iz Hamburga, pa iz Milana, Varšave in iz Aten in so naslovljene na Rdeči

polumesec v Ankari, ki jih bo razposlal v svet angleškega imperija. Te in one pošiljke so prišle iz daljnih krajev sveta na tole razmejitveno točko na cesti in nekaj tovarnih avtomobilov jih bo prepeljal na turško in pa na bolgarsko stran.

Ves promet ob tej meji se je vse leto vrtil z različnimi vozili: z avtomobili, kamijoni, vozovi s konji, pa tudi z volovsko vprezo — kakršna je bila že daljava za prevoz. Vse to prevoznstvo se je ustavljalo in preiskovalo in čakalo svoje nadaljnje usode sredi te ceste v dolžini 200 do 300 metrov in med dvema zastavama — bolgarsko in turško —, ki sta odločali o nadaljnjem poteku prometa v svet. Medtem ko smo stali na meji, smo bili pravkar priča prihoda velikanskih tovorov iz Turčije, tovorov kozjih kož, zavojev bombaža, velikanskih posod oljčnega olja itd., ko so šli na pot v Evropo.

Vsakovrstne težave

Tri ure so potekle, preden so nam pregledali potne liste in priloge in nam je bilo dovoljeno nadaljevati pot. A nadaljevati pot je bilo siino težavno. Ze ceste same na sebi so bile vse razrite, deloma zasute z gruščem, da smo morali

»Slovenčeva« športna posvetovalnica

Nevarnosti vrtincev za izurjene plavalce — Športne izkušnje glede doziranja napornih vaj — Kdo potrjuje svetovne rekorde?

M. S., Lj. — Kaj uči športna veda o doziranju treninga? Ali je prav trenirati vsak dan po malem, ali pa dvakrat, trikrat tedensko, pa bolj naporno? Pri vseh takih in podobnih vprašanjih je prav, da se koristimo s splošno veljavni zakonit, ki vladajo v naravi in življenju sploh. Ugotovili bomo, da ljudje čez dan delajo, ponoči pa počivajo. Šesterim delavnikom sledi nedelja, ki je dan temeljitejšega počitka. Dokler je bilo športno udejstvovanje nekaj nenavadnega, so priporočali z večdnevnimi počitki. Dandanes pa, ko postaja šport že sestavni del rednega urjenja telesne zmogljivosti, je le malo tekmovalcev, ki bi potegnili strogo mejo med dnevi udejstvovanja in med dnevi počitka. Organizem je treba privaditi na redno in precej naporno telesno udejstvovanje, če hočete, da dosežete maksimum zmogljivosti. Kdor se hoče na tekmah uveljaviti, se mora uriti dan za dnem. To velja zlasti za tiste panoge športa, ki zahtevajo največjo vztrajnost: za tek, plavanje, kolesarjenje in smučanje na dolge proge. Spored treninga pa ne sme biti vedno enak. Veliko znanja in izkušenj je treba, da znate pravilno odmerjati dolžino vadbenih prog in ostrost dela. Tu se je treba ozirati zlasti na starost, rejenost, zmogljivost, izurjenost in tudi na trenutno počutje. Začeti je treba po malem in vedno dodajati težje naloge. Do izčrpa-

večkrat izstopiti iz avta. Prišli smo v pravo pravcato vojaško območje, in bilo je prepovedano, da bi zašel tja kak tujec. Vsak hip smo morali jemati svoje listine iz žepa in jih dajati v pregled. Čudili smo se seveda na vso moč, da je bila z nami med potniki tudi neka gospa iz Švedske. Le kako je mogla dobiti potni list? In kako da je imela ondi napisano, da ima s seboj 50 tisoč doraljev?

Skoraj vsi smo jo začeli sumničati, uradni možje pa še posebej, češ da je vohunka! Pa je čebijala kar naprej, češ da je prestara in pregrda, da je preveč pošteno oblečena, da bi bila vohunka! Toda vso pot smo imeli sitnosti radi nje, saj smo morali zaradi nje pri vsakem pregledu potnih listov kar po ure dolgo čakati in čakati. Po vseh mogočih in nemogočih težavah smo slednjič le pricinali do Adrianopola, ki se nam je prikazal v zlati zarji in blesku samih kupol in minaretov. Komaj smo se ondi ustavili, smo šli brž v kavarno in naročili turško kavo — toda brez »kajmak«, to se pravi brez gošče na vrhu, ki je nismo marali. To se pravi po turško: kaimak sis — edini dve turški besedi, ki smo ju znali in ne vem, kje in kdaj smo ju bili ujeli. Neki švicarski gospod pa je gladko govoril turščino in njegovih vprašanj natakarku ni bilo ne konca ne kraja.

Nekako po božji volji smo se slednjič le prebili do postaje Babaeski, kjer smo vstopili na vlak, ki je vozil v Carigrad. Drugo jutro smo bili že v Bosporu, čez 36 ur po odhodu iz Sofije.

Hvala Bogu, da so zdaj vrata Turčije odprta in bo spet brzel vlak »Orient Ekspres« in vezal Evropo s Turčijo na hitrejši način, kot smo mi letos v marcu potovali.

Protiletalska mitraljeza na neki bojni ladji Kr. italijanske mornarice

dioni niso nič večji od našega ljubljanskega. V normalnem stadionu je krožno tekališče, ki meri 400 m, v polju samem pa igrišče za nogomet in razne lahkoatletske naprave. Velikanske razlike pa so v prostorih za gledalce. V tem oziru sta znana kot največja olimpijska stadiona v Los Angelesu in v Berlinu, ki imata na tribunah prostora za čez 100.000 gledalcev.

F. U. — 17 let ste stari in ste preplavali 100 m prosto v 75 sekundah. Vprašujete, kako bi trenirali, da bi se lahko danes ali jutri pojavili na tekmah. Veliko truda in znoja bo še treba! Za samouka Vas čas ni slab, znano pa Vam je, da imamo v Ljubljani že vrsto plavalcev, ki plavajo 100 m prosto pod 70 sekundami. Premalo Vas poznam, da bi Vam lahko napisal podrobna navodila za trening. Urite se dan za dnem, vendar ne v hitrem plavanju, pač pa v vztrajnem. Po dvakrat do štirikrat plavajte dnevno na 200 metrov, razen tega pa še samo z nogami z desko v rokah po 200 do 500 m. Kadar boste to z lahkoto zmogli, priprite z menjavo hitrosti, iz počasnega plavanja preidite v hitro, da boste dobili občutek za naglico v vodi. Koncem poletja se urite dva tedna v hitrem crawlu na 100 m, poročajte o uspehu, pa Vam bom lahko sporočil, če bo kaj iz Vas.

Sport v kratkem

Šved Edström, predsednik mednarodne lahkoatletске zveze je imenoval viteza dr. Halta za predsednika evropske atletске komisije. Za častnega glavnega tajnika te komisije je imenoval dr. Karla Diema. Mesto predsednikovega namestnika je dobil prof. Misangi iz Budimpešte, v obdobju pa so še dr. Pucci (Italija), Mericamp (Francija) in Ekelund (Švedska). Poleg imenovanih bo v evropski lahkoatletski komisiji še predstavnik Finske, ki pa še ni določen.

Švedi in Madžari nameravajo prirediti letos nenavaden lahkoatletski dvoboj. Obe moštvi bosta nastopili istega dne v domovini, izide pa bodo sporočili potem radia, vzeli svinčnik v roke in izračunali, kdo je zmagal.

Ragnhilda Hveger je ponovno naskočila svoj lastni rekord na 440 yrdov. Dosegla je le čas 5:12,4, rekord pa znaša 5:11,4. Strokovnjaki trdijo, da se je na prvih 100 m preveč zagnala. Dejstvo pa, da je preplavala prvih 100 m v 1:08,8, dokazuje, da je neugnana danska prvakinja v izredno dobri formi.

Bolgarija pričakuje dobro letino jagod

Po vseh poročilih, ki so jih dobile osrednje gošpodarske oblasti v Sofiji iz notranjosti Bolgarije, so letos jagode povsod v Bolgariji zelo dobro obrodile. Te dni so jih pričeli pobirati ter jih prodajajo za industrijsko predelavo po 6,50 levov 1 kg, v svežem stanju, pa na trgu po 7 levov. Velike količine jagod bo Bolgarija tudi letos izvozila.

Za dobro voljo

Med sodobnimi otroki. »Kje si pa bil Albin?« »Na travniku.« — »Ali ste se igrali?« »Smoc.« — »Kaj pa?« »Tepli smo se.«

V neki italijanski izpostavljeni točki v Afriki: Možnar v akciji

Jablan

Ze davno se je bil spustil mrak.

Na strnišču pod vasjo, v neki dolini za hribom, se je Lujo ves zvil pod suknič. Samo pegasto lice mu kuka ven z velikimi, grahamimi očmi in pa nekoliko pramenčkov rumenkastih las, razsutih po čelu. Nekaj korakov pred njim se pase Jablan.

Vsak večer, odkar je nastala vročina, pase Lujo en del noči svojega Jablana. Skrbí zanj kakor za zenico svojih oči. Dvakrat na teden mu daje soli. Še južno deli z njim. Rad ima Jablana, — kajti Jablan je najmočnejši bik v vsej okolici. Lujo je ponosen nanj. Zviška gleda na druge pastirje in njihove bika. Sredi pokopališča bi brez skrbi preupal noč, če je Jablan z njim.

»Samo jutri!« se zdrzne Lujo, kakor da je sanjal, vrže s sebe suknič in oči se mu zabliškajo od vznemirjenosti.

Vstane, stopi k biku in ga začne božati, gladiti ter se mu kot otrok dobrikati:

»Le pošteno se najej, Jablo. Pošteno, bratec, kolikor ti duša da... Samo jutri. Srček moj, ljubček moj, dragi moj Jablo, — samo jutri!«

V Lujevi hripavem glasku je trepetalo mehko, nežno rotenje. Bik zamahne po svoji navadi z repom in ga ošine malo po licu.

»Kaj, mene, Jablo?« ga vpraša z očitanjem.

»Bom pa jokal.«

Odmakne se malo vstran in napravi, kakor da joče, Jablan dvigne glavo.

»Ne, ne, Jablo! Saj se šalim. Nisi me ne udaril... Nikar se vendar takoj ne jezi za vsako stvar! Poljubita se, Lujo ogrne suknič in zopet leže na vlažno travo ter sanja o jutrišnjem dnevu.

Jutri se bo njegov bik bodel z občinskim bikom. V njem je že dolgo gorela, plamenela želja: da se spopade na rogove Jablan še z Rudonjo. Rotil je župana, naj mu izpolni željo. Tudi starejši ljudje so prosili župana.

»Ljudje božji, to ni kar tako — to je cesarski bik! Veste kaj, napravil bom prošnjo. Ako odredi oblast, naj se bodeja, je v redu — potem tudi jaz ne bom proti temu; ako pa odredi, da ne — potem pa, kakor da ni ničesar bilo! Ali je tako, možje?«

»Res je, župan. Samo da gre vse lopo po vrsti, pa se ne boj ničesar!«

Prošnjo so poslali in župan je dobil odgovor: se dovoljuje. Jutri se boata pri županovi hiši poskusila Jablan in Rudonja.

O tem sanja Lujo v budnem stanju. Včasih vidi, kako je Jablan padel, kako podoben izdiše; včasih pa, kako je premagal Rudonja in stoji ponosno na bojišču. Sliši, kako Jablan gromko tuli, da odmeva po gorah.

»Jabo, ali ti je hladno?« se zasliši Lujev glas izpod sukniča.

Jablan se pase, molči in ne odgovarja ničesar. Lujo vrta, ga poboža, izvleče iz kopice dva snopa ovs, vrže ju pred bika in leže zraven njega. Po dolgem drhtečem trepetanju v polsnu ga premaga spanje. Ko pojé Jablan žito, leže tudi on poleg svojega dobrega tovariša.

Globoka strašna tišina. Vlažna svežost se širi skozi noč. Mlačen veter piha preko hiš, ki leže na široko v polkrožnem, nepretrganem vencu pod planino. Strehe, obrastle z mahom, se komaj ločijo v meeečini od zelenih svinjakov, skozi katere molijo. Samo tu in tam se beli kaka nova streha. Vas spi mirno, sladko, kakor jeder, zdrav in jeznorit planinček, ki ga je mati podojila in ga ziblje.

Sonce se je počasi dvigalo izza planinskih vrhov, ki so se trudni počivali v prosojnem jutranjem smraku. En trenutek — in vse je obilila belkasta svetloba! Vse trepete in se preliva. Samo tam daleč pod planinami na prisojeh drhti megličnata, sivkasta modrina. Vse vetaja, se zbuja, vse se kadi kakor vroča kri, diha moč in svežost.

»O, dan je žele se pretegne Lujo, si pomane

oči in pogleda okoli sebe. »Bratec Jablo, zakaj me nisi zbudil?«

Jablan je vstal zgodaj, zelo zgodaj, in se dobro napasel. Lujo je bil vesel, ko je videl, kako napet trebul ima Jablan.

»No, bratec, ko si se tako najedel, na, pa se še malo posladkaj!« pravi veselo Lujo in vrže pred bika nekoliko snopov ovs.

Jablan pojé. Odpravi se proti županovi hiši.

Vrane izletavajo iz okolnih gozdičkov in sedajo na koruzo, ki je komaj začela iti v zrno. Čuvajji jih plašijo. Strašila na plotovih okoli koruze frfotajo. Živno ženejo na pašo. Vpije in eklicevanje na vse strani.

Lujo stopa zamišljen za Jablanom. Vtopil se je v misli — ne sliši tega hrupa, tega življenja, ki se širi okoli njega. Misli o Jablanu in o boju.

Naukrat poskoči, kakor da se je nečesa spomnil. Iztegne peden in začne meriti palico:

»Jablan bo zmagal — ne bo zmagal; bo — ne bo; bo — ne bo; bo — ne bo; bo!« zavpije Lujo in oči se mu zasvetijo od prevelikega veselja.

Od radosti začne poljubovati in objemati bika.

»Kajne, Jabo, da ga boš premagal? Kaj za to, če je on občinski! To je vseeno mojemu milemu, dragemu, prišerenemu Jabu. Kaj ne, da je res? No, reci svojemu Luju, se mu začne po otroško dobričati.

V pogovoru z Jablanom pride Lujo do županove hiše, kjer se je bilo zbralo dosti ljudi. Praznik je in se ne dela, pa so prišli ljudje, da kakšno rečejo, kot planinci pa tudi radi gledajo, kako se bodejo biki.

Lujo se etisne srce, ko zagleda Rudonja. Zazdi se mu strašen, ogromen; debelejši in večji kakor Jablan.

»Bratec Jablo, ako danes izgubiš glavo, ne bodi hud nameč!« vzkligne Lujo, stisne se k biku in zopet začne skrivoma meriti palico, da ga ne bi ljudje opazili. Izide se, da bo Jablan zmagal. Obraz se mu razvedri.

»Ali si se ustrašil, mali?«

»Sinko, kar nič se ne boj! Tvoj bik je star borec,« mu daje pogum neki očka.

»Prav nič se ne bojim, pri moji veri!« pravi Lujo trdno.

»E, fantek, še zajokal boš, ko bo Rudonja odprl Jablanu čreva,« ga straši poljski čuvaj. »Saj sem ga že tudi pošteno sit.«

»No, to bomo, moj ljubi čuvaj, šele videli!« se smeje Lujo kljubovalno in zbadljivo.

»Pustite, ljudje, prazni pogovor! Otroci in ženske stran!« zakliče župan strogo, skoraj uradno. »Popeljejo bika na tole ravnilo pod plotom!«

Popeljejo ju tja. Ljudje stojijo na vseh straneh okoli. Bika se začneta ovohavati, kakor bi se hotela spoznati.

»Daj ga, Jablan!«

»Daj ga, Rudonja!«

Bika začneta rjuti, kopati s prednjimi nogami, se raznemati, bahavo stopata, nazadnje pa z vso silo treščijo rogovi ob rogove. Nastane grom in lom! Zemlja se jima drobi in ugiblje pod nogami. Lujo drhti in se tresi. Sleherni živci mu je razvnet. Izbulji je velike, grahamste oči in ne trene z njimi. Vsak gib epremlja, vsak udarec odmeva v njegovem razvnetem srcu. Stisnil se je, sklonil — pomagal bi Jablanu, če bi mu mogel. Neka megla mu pride na oči. Samo nejasno vidi, kako se pred njim nekaj vrti, vije, se upogiblje.

Rudonja se zaleti z vso silo.

»Od spodaj ga primi, Jabo!« zakliče Lujo kakor ves iz sebe.

Jablan, stari, zviti borec, se napravi, kakor da se je spotaknil na desno koleno prednje noge, nato pa zgrabi Rudonja pod vratom.

»Ne pustite, ljudje, pokvaril bo bika!« zavpije župan prestrašeno.

Izpod Rudonjevega vratu brizgne velik curek krvi. Lujo zapoje. Jablan stoji ponosno na bojišču in tuli, da goreki vrbovi silno, silno odmevajo.

Petar Kočič.

SPISAL DR. J. SKET

Miklova Zala

REKAL F. GODEC

184.

»Zdaj so imeli Turki prosto pot. Jeli so pleniti in požigati na vse strani. Trgi in vasi, hiše in koče so se izpreminjale hitro v prah in pepel. Se zdaj gorijo po dolinah in brdih pošamezna poslopja in rdečijo nebesni obok. Turek nima čuta ne srca, pustoši in uničuje, kar mu pride pod roko.

185.

Naposled se je utaboril Turek v dolini pri Podkloštru. Ondi počiva tudi nočoj. Tam sta Zalnikov Vinko in junaški Davorin na preži, ki nam bosta takoj sporočila, kam se bo sovražnik od onod podal. A meni se močno dozeva, da se bodo Rožne doline izognili, ker je preveč odmaknjena od glavne ceste.

186.

»Te besede so pomirile ljudstvo. Zato so legle žene in otroci na tla, da bi se odpočili od silnega truda. Nebo je čuvalo nad njimi in mesečina je obsevala temne zidove. Zdaj zdaj se skrije mesec za oblake, katere je gonil lahen vetrič, a kmalu pokaže spet svoje lice in razsvetli spečo množico.

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

Naročajte in čitajte »SLOVENCA«

Meccanico
Offresimpliego stabile, buono stipendio, a meccanico pratico riparazione macchine per scrivere e contabili. Preferibili men e personale specializzato con lunga pratica. Scrivere a: Hinko Kranjec, officina per macchine d'ufficio, Via Dr. Ante Pavellina 32, SARAJEVO.

Mehanik
za popravilpisalnih in računalniških strojev dobi talno in dobro plačano nametitev. Prednost imajo oni z mojstrskim izpitom. Pišite firmi: Hinko Kranjec, radnišnica uredskih strojev, Dr. Ante Pavellina 32, SARAJEVO.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 10 in 18.15, ob nedeljah in oraznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 19.30

Velefilm!
Hči zelenega gusarja
Fosco Giachetti, Doris Duranti, Camillo Pilotto
KINO MATICA - TEL. 22-41

Velefilm!
ČE BI BIL POŠTEN ...
V gl. vlogah: Vittorio de Sica, Maria Mercader itd.
KINO UNION - TEL. 22-21

Zabavna filmska komedija mičnih ljubavnih scen in ljubosumnosti
HIŠA GREHA
Assia Noris, Amedeo Nazzari, Umberto Melnati, Alida Valli
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Selma Lagerlöf:
Zaklad gospoda Arneja
V župnišču na Solbergi.
1.
V dneh, ko je vladal nad Bohuslänom danski kralj Friderik II., je živel v Marstrandu ubožen prodajalec rib po imenu Torazin. Sibe in majhen človek je bil; eno roko je imel bromo, tako da ni mogel niti ribariti niti veslati. Vsakdanjega kruha si ni mogel služiti na morju kot drugi otočani, temveč je hodil naokrog in ljudem na kopnem prodajal suhe in nasoljene ribe. Le malo dni v letu je prebil doma; vedno je pooval s svojim vozičkom z ribami od vasi do vasi.
Nekega februarjskega dne, ko se je začelo mraziti, se je peljal Torazin po poti, ki drži od Kungahalla proti župnijskemu posestvu na Solbergi. Pot je bila samotna, nikjer ni bilo žive duše, toda Torazin se ni bilo treba bati te tišine. Na vozu je imel poleg sebe svojega zvestega prijatelja, s katerim je imel navado pogovarjati se. To je bil majhen, črn pes z gostim kožuhom, ki ga je Torazin imenoval Grim. Navadno je ležal mirno na vozičku, z glavom sprednjima tacama in pazil na vse, kar je rekel njegov gospodar. Kadar pa je zaslišal nekaj, kar mu ni bilo pogodu, se je postavil na vozu na noge, dvignil gobec v zrak in začel tuliti huje od volka.
»Zdaj ti bom pa povedal, Grim, moj pes,« je rekel Torazin, »da sem danes slišal veliko novico. Tako v Münghallu kot v Karebyju so mi povedali, da je morje zamrznilo. Nekaj časa je bilo zelo lepo vreme, — to veš ti, ki si vedno zunaj, najbolje, — pa je morje zamrznilo in to ne samo ob obali, temveč vse do Kattegatta. Zdaj ni med ledenimi ploščami nobene poti za čolne in ladje, ker je povsod

Prebivalstvo Španije stalno narašča

Španska vlada je pred kratkim objavila rezultate zadnjega ljudskega štetja iz leta 1940. Čeprav je Španija po izklicanju republike leta 1931 doživela vse polno notranjih motenj v obliki številnih stavk, nemirov zaradi vedno bolj naraščajočega števila brezposelnih in končno v skoro tri leta trajajoči državljanski vojni, ki je pokosila več sto tisoč Špancev, je število španskega prebivalstva od ljudskega štetja leta 1930 do zadnjega popisa v letu 1940 naraslo za približno dva in pol milijona

+

Dotrpela je naša ljubljena mama, stara mama, soproga, teta in tašča, gospa

Julijana Puhar
roj. Hribar

Pokopana bo na pokopališču pri Sv. Agati. Priporočamo jo v molitev.

Dolsko, Ljubljana, 4. junija 1942.

Žalujoči: Ivan, soprog; hčere in sinovi ter ostalo sorodstvo.

Potrli globoke žalosti naznanjamo, da nam je po kratkem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, umrla naša ljubljena, zlata mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Albina Kosér roj. Mastek

trgovka

K večjemu počitku jo bomo spremili v nedeljo, dne 7. junija 1942 ob 5. uri popoldne z Zal, kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. junija 1942.

Žalujoči: Eto, Ugo, Mira, otroci ter rodbine: Kosér, Mastek, Pibernik.

ljudi. Leta 1930 je imela Španija 23.563.687 ljudi, v letu 1940 so pa v Španiji našli 25.878.000 prebivalcev. Te številke ne prikazujejo samo naravnih vitalnosti španskega ljudstva, temveč tudi dokazujejo, da je španski narod v svojem jedru še vedno moralno zdrav. In sedanji španski voditelj general Franco je temelje svoje obnovitvene politike postavil ravno na te lastnosti španskega ljudstva in sedaj žanje že prve uspehe.

Rezultat zadnjega ljudskega štetja v Španiji je pokazal še drugo zanimivost. Barcelona je morala po številu svojega prebivalstva odstopiti prvenstvo in vodilno mesto Madridu. Pred tem štetjem je imela Barcelona 1.005.563 ljudi, Madrid pa samo 952.832. Danes je slika obratna. Madrid šteje 1.068.647 prebivalcev, Barcelona pa 1.081.177, kar pomeni, da se je število prebivalstva v Madridu od ljudskega štetja v letu 1930 do popisa prebivalstva v letu 1940 pomnožilo za 14,25%, v Barceloni pa samo za 7,25%. Pri tem je treba še upoštevati okolnost, da okoliške občine Chamartín, Veleas in Carabanchel še niso priključili madridski občini, medtem ko so vsi okoliški kraji in občine že davno priključeni k veliki Barceloni. Okoliške občine, ki obkrožajo Madrid, štejejo 160 tisoč ljudi. Tretje največje mesto v Španiji je še vedno Valencia s vojimi 450.765 prebivalci. Leta 1930 je imela Valencia 320.195 ljudi.

Romunska vseučilišča so dobila zopet avtonomijo

Romunski uradni list objavlja zakon, ki nanovo vpostavlja avtonomijo na vseh romunskih visokih šolah. Zakonaka odredba je istočasno tudi popolnoma prenosovala doedanjji ustroj romunskih vseučilišč. Po novem zakonu so romunske visoke šole razdeljene v štiri razrede: na vseučilišča, na

tehnične visoke šole, na industrijske in trgovske visoke šole, kakor tudi na razne druge visoke strokovne šole. Vseučilišča so v Bukarešti, Jašiju in Sibinu. Tehnične visoke šole imajo naslednja mesta: Bukarešta, Temešvar in Cernovice. Obrtni visoki šoli sta v Bukarešti in Klužu. Kot visoke strokovne šole pa imajo Bukarešta: visoko šolo za arhivsko vedo; Bukarešta, Jaši in Sibin glasbeno visoko šolo, dramsko visoko šolo in visoko šolo za upodabljačo umetnost. Razen teh šol je predvidena tudi ustanovitev visoke šole za telesno kulturo.

Malioglas

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1,— pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:
Poštena postrežnica
za jutranje delo, dobi sobo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3295. b

Več nedeljskih natakarie
sprejme gostilna na Rožniku. b

Damski salon
sprejme pomočnico takoj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3414. b

Prodamo
Brinje in fige
za žganjekuho ima stalno na zalogi po najnižji ceni trvdka: Ivan Jelačin, Ljubljana, Aškerčeva ulica št. 1. e

Posestva
Kupim manjšo parcelo
Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Parcela« 3419. k

Kupimo

Cepanice ali vrhače
(odpadke) smrekove, meter dolge, kupi: I. Pogachnik, trgovina s kurivom, Bohoričeva 5, telefon 20-59. k

Živali

Psa, dobrega čuvaja
dresiranega, starega do enega leta, kupim takoj. Prednost imajo volčjaki. Naslov v upravi »Slov.« št. 3417. j

Pohištvo

Lepo spalnico
šperana, orehova imitacija in kuhinjo, proda mizarstvo: Gluhak, Brezovica, skladišče, Ljubljana, Florjanska 19. s

Čitajte in širite »Slovenca«!

močan, trd led, da more človek priti do Marstrandu in do Paternoster zaliva na saneh in s konjem.
Vse to je pes slišal in bilo mu je menda všeč. Ležal je mirno in gledal v svojega gospodarja.
»Midva nimava zdaj več kaj prida rib na vozu,« je spet začel govoriti Torazin. »Kaj praviš k temu, če bi na prvem razpotju zaobrnila na zahod proti morju. Peljala se bova mimo cerkve v Solbergi in navzdol do Ödmaleškila, potem pa ne verjamem, da bi bilo mnogo več kot pet tetrin milje do Marstrandu. Bilo bi lepo, če bi mogla enkrat priti domov takole, ne da bi rabila čoln in splav.«
Vozila sta se preko dolge karebyrske goščave in čeprav je vladalo ves dan mirno vreme, je zdaj začel nenadoma pihati hladen veter čez pušče in jima napravil pot zelo neprijetno.
»Morda se bo zdelo komu čudno, da se tako sredi najlepšega delavnika vlečeva domov,« je rekel Torazin in otepal zaradi mraza z rokami okoli sebe. »Toda bila sva že več tednov na potu, ti pa jaz, in dobro nama bo delo nekaj dni sedeti doma in pregnati mraz iz života.«
Ker pa je pes še vedno mirno ležal, je to Torazina še potrdilo v njegovi stvari in brezskrbno je nadaljeval:
»Naša mama je zdaj že mnogo, mnogo dni presedela doma. Gotovo si že želi, da bi naju zopet videla. Toda v Marstrandu je zdaj pozimi vse živo. Veš, Grim, ceste in ulice so polne tujih ribičev in trgovcev. V obalnih krčmah plešejo vsak večer. Pa pivo, ki kar samo teče po krčmah! Tega si ti niti predstavljati ne moreš.«
Ko je to povedal, se je Torazin sklonil k psu, da bi videl, če posluša, kar mu pripoveduje.
Toda pes je ležal tu budno in ni dal nobenega znaka, da bi bil nezadovoljen in Torazin je zavil po prvi poti, ki je vodila na zapad proti morju. Udaril je z bičem in pognal konja v galop.

»Ko se bova peljala mimo solberškega župnišča,« je dejal Torazin, »se bomo tam malo pomenili in vprašal bom, če je res, da je zamrznilo morje do Marstrandu. Tam bodo to gotovo vedeli.«
Torazin je izrekel to s tihim glasom, ne da bi mislil, če ga pes sliši ali ne. Toda komaj so bile besede izgovorjene, je skočil pes pokonci in začel strašno zavijati.
Konj je skočil v stran in tudi Torazin se je ustrašil in se obrnil, da bi videl, če mu ne sledijo volkovi. Ko pa je zapazil, da je le Grim zatulil, ga je skušal pomiriti.
»Dragec,« mu je rekel, »kolikokrat sva se, ti in jaz, na potu ustavila v župnišču v Solbergi. Ne morem sicer reči, če gospod Arne ve, kako je z ledom, toda prepričan sem, da nama bodo dali dobro večerjo, preden bova nadaljevala pot do morja.«
Toda njegove besede niso mogle psa pomiriti. Dvignil je gobec in začel se groznoje tuliti.
Ni manjkalo dosti, da bi postalo Torazina zelo strah. Postalo je že skoraj čisto temno, toda Torazin je le mogel videti solberško cerkev in široko ravnino okoli nje, ki so jo bile proti celini ščitile široke, gozdnate višine, proti morju pa okrog, gole skalnate čeri. Ko se je tako samotno vozil preko široke ravnine, se je sam sebi delal kot neznan in majhen črvček; od temnih gozdov in golih skalnatih sten pa so se bližale gromozanske pošasti in večje vseh vrst, ki se upajo na prosto šele, ko se stemni. In na celi ravnini ni bilo razen ubogega Torazina nikogar, na katerega bi mogle navaliti.
Obenem pa je skušal pomiriti svojega psa.
»Dragec, kaj imaš proti gospodu Arneju? Najbogatejši človek je v deželi. Visokega rodu je in če bi ne bil duhovnik, bi gotovo postal slaven vojskovodja.«
Toda s tem ni mogel psa pripraviti k molku. Tedaj je Torazina minilo potrpljenje; pograbil je psa za dlako in ga vrgel s sani.

Grim ni tekel za njim, ko se je peljal dalje, temveč je ostal sredi ceste in lajal, dokler ni Torazin skozi temna vrata privozil na župnijsko dvorišče, ki so ga obdajale štiri dolge, nizke lesene stavbe.
2.
V solberškem župnišču je sedel župnik gospod Arne v krogu svoje družine in služinčadi in požival svojo večerjo. Razen Torazina ni bilo nobenega tuja.
Župnik je bil star, osivel človek, toda še je bil močan in visok. Zraven njega je sedela njegova žena. Tej so se pa leta že močno poznala. Glava in roke so se ji tresle in bila je skoraj gluha. Z druge strani je sedel ob gospodu Arneju njegov pomožni župnik. Bil je mlad in blede in na licu mu je ležala zaskrbljenost kot bi ne mogel prenašati vse tiste učenosti, katero je zbral med svojimi študijami v Wittenbergu.
Ti trije so sedeli na zgornjem koncu mize, tako malo zase. Ob njih je sedel Torazin in nato služabniki. Tudi ti so bili stari ljudje. Trije hlapci, s plešastimi glavami, sklonjenih hrbtov in mežikajočih, solzavih oči. Dekli sta bili samo dve. Bili sta nekoliko mlajši in krepkejši od hlapcev, toda kljub temu sta se zdeli že onemogli in zlomljeni od starosti.
Prav na dolnjem koncu mize pa sta sedela dva otroka. Eden je bil vnukinja gospoda Arneja, ki ni imela več kot štirinajet let. Bila je svetlolasa in nežna, obraz ji še ni bil dozorel, toda videti je bilo, da bo postala zelo ljubka. Poleg sebe je imela drugo mladenko. To je bila uboga sirota brez matere in očeta, ki je vedno živela v župnišču. Sedeli sta na klopi, atinjeni druga k drugi in zdelo se je, da vladata med njima veliko prijateljstvo.
»Novela se godi v protestantskih krajih, kjer so župniki poročeni.